

ก

คำนำ

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนพัฒนาสามปี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2549-2551) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามระเบียบฯ ทุกขั้นตอน โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในเขต ส่วนราชการอื่นๆ ในการร่วมแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะต่อการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2549-2551) ทั้งก่อนและระหว่างดำเนินการ จึงทำให้แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สำเร็จเป็นรูปธรรม รายละเอียดปรากฏตามเอกสารนี้

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2549 - 2551) ฉบับนี้ จะช่วยทำให้การพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง สามารถตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนโดยรวม

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ส่วนที่ 1

บทนำ

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งในเขตเมืองและชนบท คือ พื้นที่ทั้งจังหวัดซึ่งแตกต่างจากหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร จะรับผิดชอบต่อการพัฒนาสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตเมืองหรือชนบท ดังนั้น กระบวนการในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในยุคโลกาภิวัตน์ (GLOBALIZATION) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ (STRATEGY) และนำเครื่องมือการบริหารที่ทันสมัยคือ กระบวนการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผนในระดับต่างๆ โดยในบทนี้ จะกล่าวถึงสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ความเป็นมาของแผนพัฒนาสามปี

ความเป็นมา ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สืบเนื่องมาจากแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาโดยใช้แผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นหนักในการพัฒนาทุกสาขาทุกด้านให้ครอบคลุมแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ทั่วจังหวัด กระทรวงมหาดไทยจึงได้วางระเบียบว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ยุทธศาสตร์เร่งด่วนของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนากององค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยมีระยะเวลา 3 ปี

1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (2549-2551)

1.2.1 เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางนโยบายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในอนาคต

1.2.2 เพื่อเป็นการกำหนดและตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะดำเนินงานอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด ใครเป็นคนดำเนินงานหรือรับผิดชอบ

1.2.3 เพื่อให้การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นไปโดยสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ในการที่จะกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น ตามภารกิจอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้อง

1.2.4 เพื่อระดมความคิดเห็น และความร่วมมือของทุกฝ่าย ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประสานสอดคล้องกันในการดำเนินงาน เพื่อให้มีการระดมใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่มาใช้ในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนา

1.2.5 เพื่อเป็นการเตรียมโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ให้อยู่ในลักษณะพร้อมบรรจุในเอกสารการจัดทำงบประมาณรายจ่าย ประจำปี พ.ศ. 2549 - 2551 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตลอดจนการเตรียมโครงการพัฒนาเพื่อขอสนับสนุนเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ หรือเงินอุดหนุนประเภทอื่น ๆ และนำไปปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ

1.2.6 เพื่อแสดงจุดมุ่งหมาย และแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในปี พ.ศ. 2549-2551 โดยให้มีความสอดคล้องและสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในภาพรวมของการพัฒนางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1.2.7 เพื่อให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สามารถนำแผนพัฒนาสามปีมาดำเนินการตามยุทธศาสตร์เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน และองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยรวม

1.3 ลักษณะและองค์ประกอบของแผนพัฒนาสามปี

แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปีซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลา 3 ปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

แผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงแผนพัฒนางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิดที่ว่าภายใต้แนวทางการพัฒนาใด ๆ จะมีแนวทางการพัฒนา ได้มากกว่า 1 แนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาจะสามารถบรรลุแผนงานโครงการ/กิจกรรมได้มากกว่า 1 โครงการ ที่จะต้องนำมาดำเนินการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาย่างยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่ที่สุด

นอกจากนี้ แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ยังเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยนำโครงการ/กิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปี ในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบ และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงเป็นเอกสารแผนพัฒนาที่มีความต่อเนื่องจากยุทธศาสตร์การพัฒนา และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณประจำปี กล่าวคือ เป็นการนำเอาโครงการ/แผนงานกิจกรรม

กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี มาพิจารณาดำเนินการสำหรับปีนั้น ๆ โดยจะมีรายละเอียดแผนงาน/โครงการพัฒนาสามปี มาพิจารณาดำเนินการสำหรับปีนั้น ๆ โดยจะมีรายละเอียดแผนงาน/โครงการ/แผนงานที่บรรจุในเอกสารแผนพัฒนาสามปี ควรมีสภาพความพร้อมดังนี้

1. มีความแน่นอนของกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยควรมีการประเมินถึงความเป็นไปได้ของโครงการ/กิจกรรม รวมทั้งผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับจากโครงการ/กิจกรรม
2. กิจกรรมที่อยู่ในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลา 3 ปี ควรมีความพร้อมในเรื่องรูปแบบและรายละเอียดทางเทคนิคพอสมควรเพื่อให้สามารถกำหนดรายการแผนพัฒนาที่จะนำไปใช้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

1.3.1 ลักษณะของแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1. เป็นแผนงานโครงการแนวทางแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการตอบสนองนโยบายและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่น
2. เป็นแผนงานโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัด

ขอนแก่น

3. เป็นแผนพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัด ที่มีความต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 3 ปี
4. เป็นโครงการที่ปฏิบัติจริง (PROJECT ORIENTED) ซึ่งโครงการเหล่านี้จะเป็นโครงการที่นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ หรือเขตพื้นที่ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่มีผลกระทบหรือมีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ก็สามารถบรรจุอยู่ในแผนได้ โดยการประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยดำเนินงานนั้น ๆ เพื่อการพัฒนาอย่างเป็นระบบ
5. มีองค์กรในรูปคณะกรรมการรับผิดชอบ ในการจัดทำที่ชัดเจนหลายระดับซึ่งแต่ละระดับก็จะมีจุดมุ่งหมายและบทบาทเป็นการเฉพาะเรื่องไป เพื่อให้เป็นแผนที่สอดคล้องทั้งจากระดับสูงและระดับล่าง (TOP DOWN - BOTTOM UP PLAN)
6. แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มแผนพัฒนาจังหวัด (ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัด แผนลงทุน และแผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม) ทั้งนี้ ทุกจังหวัดจะรับนโยบายและผสมผสานแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนกระทรวง ทบวงกรม มาพิจารณา ร่วมกับศักยภาพของจังหวัด เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มแผนงานพัฒนาจังหวัด
7. แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นแผนงาน/โครงการ ที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัด และจะต้องดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ซึ่งการจัดทำ

แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จะต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำ และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546

1.4 องค์ประกอบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนจังหวัด

หลังจากที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้ว การดำเนินการต่อไป จะเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จึงกำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนี้

- 1.การเตรียมการจัดทำแผน
- 2.การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา
- 3.การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา
- 5.ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี
- 6.การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี
- 7.การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้เกิดการประสานการดำเนินการพัฒนาในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วน จังหวัดอย่างเป็นระบบ ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือที่เกี่ยวข้อง โดยจะช่วยลดปัญหาความซ้ำซ้อนและความขัดแย้งตลอดจนเป็นการประหยัดทรัพยากรทางการ บริหาร

1.5.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีทิศทางและแนวทางการพัฒนา ที่ชัดเจนสามารถ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนตอบสนองความต้องการของประชาชน สนองตอบ นโยบายระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นที่มีอยู่

1.5.3 ทำให้เกิดกระบวนการตรวจสอบ ติดตาม และควบคุมดำเนินงานโครงการพัฒนา ต่าง ๆ

1.5.4 ทำให้การบริหารและพัฒนามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1. ประวัติและความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด ตั้งขึ้นครั้งแรกตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช 2476 พระราชบัญญัตินี้ มี 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ว่าด้วยเรื่องเทศบาล และส่วนที่ 2 ว่าด้วยเรื่องสภาจังหวัดการจัดตั้งสภาจังหวัดในครั้งแรกนี้ ได้กำหนดให้ประชาชนเลือกผู้แทนของตนเข้ามาเป็นสมาชิกโดยให้สมาชิกสภาจังหวัดมีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาผู้ว่าราชการจังหวัด ต่อมา ปี พ.ศ. 2481 รัฐบาลได้มี การตราพระราชบัญญัติสภาจังหวัด พ.ศ. 2481 เมื่อแยกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสภาโดยเฉพาะ โดยแยกออกมาจากพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2476 ในปี พ.ศ. 2498 จึงได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายขึ้นใหม่ คือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหาร กำหนดให้มีสมาชิกสภาจังหวัด ซึ่งประชาชนเลือกตั้งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในสภาจังหวัดเป็นสภานิติบัญญัติ มีหน้าที่ควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารและนอกจากนั้นยังมีหน้าที่สอบถามการปฏิบัติงานของข้าราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดและบทบาทหน้าที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัด คือ การพัฒนาท้องถิ่น

ต่อมา พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้แก้ไขปรับปรุง บทบาทอำนาจหน้าที่และโครงสร้างการบริหารงานใหม่ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นใหม่ คือ พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 โดยกำหนดให้มีผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด คือนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด คนแรก คือ นายโกเมศ ธิฆธนานนท์ เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2540 และปัจจุบัน (1 มีนาคม 2547) มีนายพงษ์ศักดิ์ ตั้งวานิชกพงษ์ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรงตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2547 มีสำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่ที่ ถนนหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40000

1.1 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

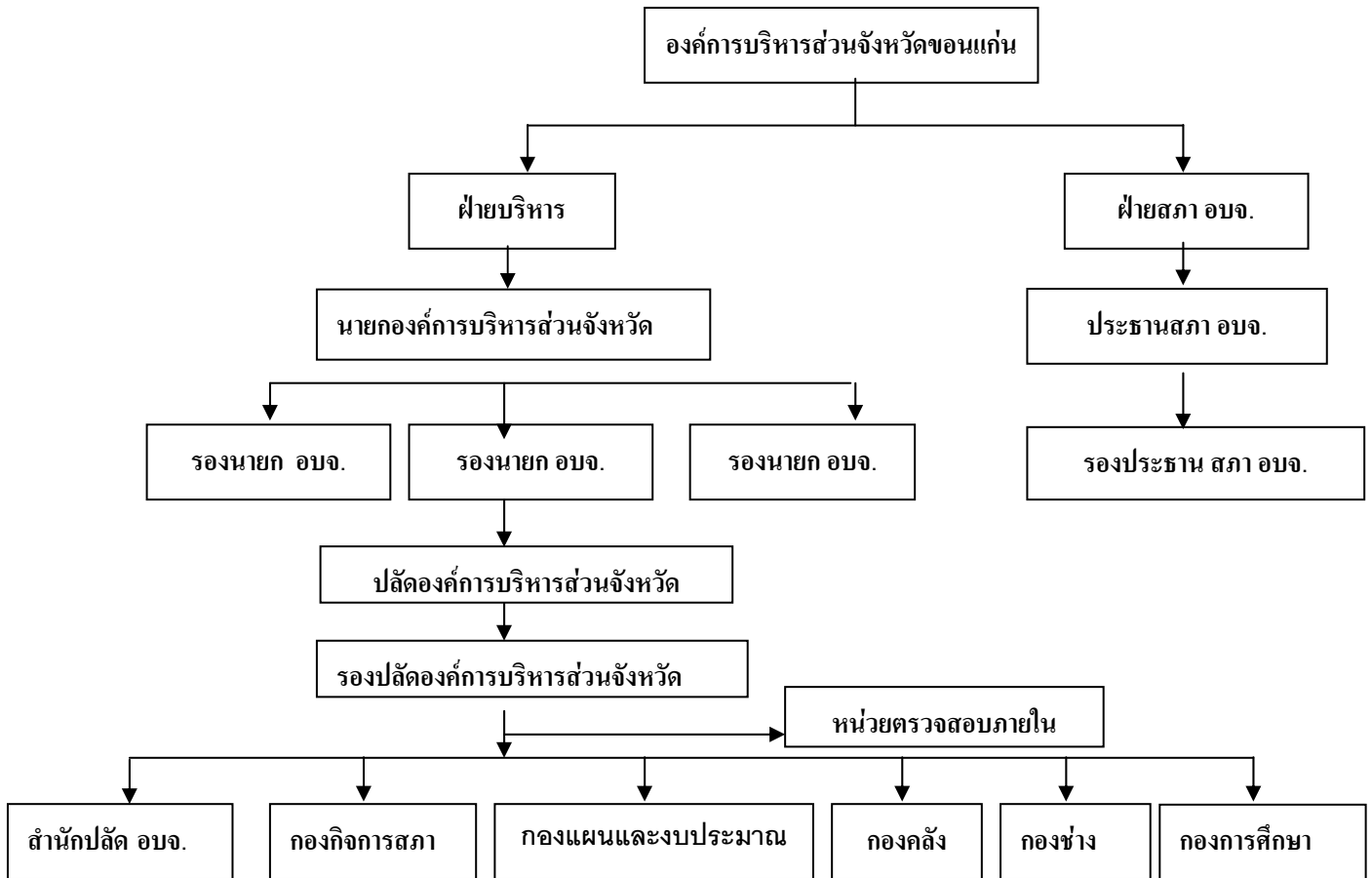
โครงสร้างการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 แบ่งออกเป็น

2 ฝ่าย ดังนี้ คือ

1. **ฝ่ายนิติบัญญัติ** มาจากการเลือกตั้งในท้องถิ่น เรียกว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จากทุกอำเภอและกิ่งอำเภอรวมกันทำหน้าที่ในสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อทำการออกข้อบัญญัติงบประมาณ การกำหนดนโยบาย การอนุมัติ การจัดทำแผนพัฒนา การกำกับดูแล การปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารให้เป็นไปตามมติของสภา สำหรับจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะมีได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎรปีสุดท้ายที่มีการเลือกตั้ง คือ ในจังหวัดที่มีราษฎรไม่เกินห้าแสนคน มีได้ 24 คน มีราษฎรตั้งแต่ห้าแสนคนไม่เกินหนึ่งล้านคน มีได้ 30 คน มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งล้านคนไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนคน มีได้ 36 คน มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งล้านห้าแสนคนไม่เกินสองล้านคน มีได้ 42 คน และมีราษฎรตั้งแต่สองล้านคนขึ้นไป มีได้ 48 คน ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 9 โดยจะอยู่ในวาระคราวละ 4 ปี

2. **ฝ่ายบริหาร** นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ขึ้นเป็นคณะผู้บริหารสำหรับจำนวนที่จะแต่งตั้งได้นั้น ให้ถือเอาจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเกณฑ์ คือ จังหวัดที่มีสมาชิกสี่สิบคนหรือสามสิบคน แต่งตั้งได้ 2 คน จังหวัดที่มีสมาชิกสามสิบคนหรือสี่สิบสองคน แต่งตั้งได้ 3 คน และจังหวัดใดมีสมาชิกสี่สิบแปดคน แต่งตั้งได้ 4 คน ตามลำดับ ซึ่งได้กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 35 ทั้งนี้ มีหน้าที่ในการบริหารงานตามภารกิจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาล เพื่อความมั่นคงความสงบเรียบร้อยและโยชนของประชาชนโดยรวม

โครงสร้างและอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

โดยแบ่งส่วนราชการ และอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (ณ วันที่ 22 ธันวาคม 2547) ดังนี้

1. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	จำนวน 36 คน
2. กองกิจการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	จำนวน 9 คน
3. กองแผนและงบประมาณ	จำนวน 19 คน
4. กองคลัง	จำนวน 33 คน
5. กองช่าง	จำนวน 61 คน
6. กองการศึกษา	จำนวน 26 คน
7. หน่วยตรวจสอบภายใน	จำนวน 2 คน
ลูกจ้างประจำ	จำนวน 51 คน

1.2 การคลังองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

รายรับขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ย้อนหลัง 3 ปี

รายการ	รายรับจริงย้อนหลัง 3 ปี		
	2546	2547	2548
1. หมวดภาษีอากร	326,297,471.06	415,905,323.64	146,638,141.47
2.หมวดรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร			
2.1 ค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต	529,468.60	1,280,287.50	694,895
2.2 รายได้จากทรัพย์สิน	835,875.44	441,994.77	272,457.67
2.3 รายได้เบ็ดเตล็ด	756,133.31	1,471,530	960,400
2.4 รายได้จากการ สาธารณูปโภคและการพาณิชย์	-	-	-
3.หมวดรายได้จากทุน	455,645	73,210	154,520
4.เงินช่วยเหลือ			
4.1 หมวดเงินอุดหนุนทั่วไป	31,426,709	94,895.824	129,510,540
4.2 หมวดเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	13,259,500.18	100,490,414	-
4.3 เงินอุดหนุนอื่นๆ	-	-	-
รวม	373,560,802.59	614,558,583.91	278,230,954.14

รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ย้อนหลัง 3 ปี

รายการ	รายจ่ายจริงย้อนหลัง 3 ปี		
	2546	2547	2548
1.หมวดรายจ่ายงบกลาง	9,773,636.60	37,346,529	5,687,587.68
2.หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ	23,227,275.44	27,626,917.29	14,766,808.94
3.หมวดค่าจ้างชั่วคราว	-	-	-
4. หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	35,745,677.44	40,792,252.99	16,631,513.52
5.หมวดค่าสาธารณูปโภค	1,472,163.4	1,796,658.23	1,120,008.63
6.หมวดเงินอุดหนุน	39,320,906.16	15,616,965.18	1,698,530
7.หมวดรายจ่ายอื่น	16,043,776	33,963,097.09	-
8.หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	172,063,408	50,113,890	1,975,707.48
9. จ่ายจากเงินอุดหนุนทั่วไป	-	94,586,039	-
10. จ่ายจากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	-	100,490,414	-
รวม	297,646,843.13	402,332,762.78	41,880,156.25

2. สภาพทั่วไป

1) ด้านกายภาพ

ที่ตั้งและอาณาเขต

เขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นคือเขตจังหวัดขอนแก่นตั้งอยู่ บริเวณตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ห่างจากกรุงเทพฯ 445 กม. อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15-17 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101-103 องศาตะวันออกมีพื้นที่ 10,885.99 ตารางกิโลเมตร หรือ 6.8 ล้านไร่ และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง รวม 9 จังหวัดดังนี้

- ✧ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย และจังหวัดหนองบัวลำภู
- ✧ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดบุรีรัมย์
- ✧ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดมหาสารคาม
- ✧ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดเพชรบูรณ์

สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดขอนแก่น โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีพื้นที่สูงต่ำสลับเป็นลูกคลื่นลาดเทลงไปทางทิศตะวันออก และทิศใต้มีที่ราบลุ่ม บางตอนแถบลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำพอง พื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางโดยเฉลี่ย 100 -200 เมตร ทางทิศตะวันตกเป็นที่ราบสูงและภูเขา ส่วนทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ สามารถแบ่งสภาพพื้นที่ของจังหวัดออกได้ 3 ส่วน คือ

1. **บริเวณที่สูงทางตะวันตก** สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขาในเทือกเขาตงพญาเย็น บางส่วนเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นถึงลอนลึก สภาพ ภูมิประเทศลักษณะนี้ครอบคลุมพื้นที่ อำเภอสหัสขันธ์ ภูผาม่าน ภูเวียง หนองเรือ อุบลรัตน์ และพื้นที่ด้านทิศตะวันตกของอำเภอเขาสนกวาง น้ำพอง เมือง บ้านฝาง และมัญจาคีรี
2. **บริเวณที่สูงตอนกลาง** ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น มีทั้งที่ดอนสลับที่นา บางส่วนเป็นเนินเขาเตี้ย ๆ สภาพภูมิประเทศลักษณะนี้ครอบคลุมบริเวณอำเภอกระนวนตอนกลาง และบริเวณตะวันออกของอำเภอเขาสนกวาง อำเภอน้ำพอง และพื้นที่ทางทิศเหนือของอำเภอเมือง
3. **บริเวณแอ่งโคราช** ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น มีทั้งที่ดอนสลับที่นา และบางส่วนเป็นที่ราบลุ่ม นอกจากนี้ยังมีบางส่วนเป็นพื้นที่สูง บริเวณนี้บางส่วนอยู่ในลุ่มน้ำชี ครอบคลุม บริเวณพื้นที่ตอนกลางถึงตอนล่างของอำเภอเมือง มัญจาคีรี ตอนล่างของอำเภอ บ้านฝาง และครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอ บ้านไผ่ พระยืน ชนบท แวงใหญ่ แวงน้อย พล และหนองสองห้อง

ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพอากาศของจังหวัดขอนแก่น โดยทั่วไปมีสภาพภูมิอากาศเป็นแบบทุ่งหญ้าในเขตร้อน คือ มีฝนตกสลับกับแห้งแล้งได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และตะวันออกเฉียงเหนือ มีอุณหภูมิสูงสุดโดยเฉลี่ย 38.2 องศาเซลเซียส สำหรับสถิติอุณหภูมิสูงสุดในรอบ 46 ปี วัดได้ 42.8 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2503 อุณหภูมิต่ำสุด 5.6 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2518

ปี 2545 จังหวัดขอนแก่น มีอุณหภูมิสูงสุด 40.0 องศาเซลเซียส อยู่ในช่วงเดือนมีนาคม โดยอุณหภูมิต่ำสุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคม 14.2 องศาเซลเซียส

ปริมาณน้ำฝนในรอบปี 2546 มีฝนตก 103 วัน ปริมาณฝนตกโดยเฉลี่ย 1,467.4 มิลลิเมตร/ปี เดือนกันยายนฝนตกมากที่สุด ปริมาณน้ำฝนวัดได้ 370.2 มิลลิเมตร

ฤดูกาล ประกอบด้วย 3 ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนกันยายน อากาศร้อนจัดในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม โดยจะมีฝนตกชุกในช่วงเดือนสิงหาคมของทุกปี

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน สภาพอากาศจะหนาวเย็น โดยทั่วไป จะหนาวจัดในช่วงเดือนธันวาคม จนถึงเดือนมกราคมของทุกปี อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 15.4 องศาเซลเซียส

ลักษณะทางธรณีวิทยา

ดินในพื้นที่ของจังหวัดขอนแก่น สามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. กลุ่มดินตะกอน เป็นกลุ่มดินที่สามารถแบ่งย่อยได้ ดังนี้ กลุ่มดินทั่วไปตะกอนกับดินนาทั่วไปครอบคลุมพื้นที่ ประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่จังหวัด ซึ่งครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งหมดของอำเภอหนองเรือ และบางส่วนของอำเภอมัญจาคีรี กระนวน น้ำพอง สีชมพู ภูเวียง อุดรรัตน์ เมือง พระยืน และอำเภอเปือยน้อย กลุ่มดินต้นตะกอนดินนาทั่วไป ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 13 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด อยู่ในพื้นที่ของอำเภอภูเวียง หนองเรือ น้ำพอง และอำเภอเขาสนกวาง กลุ่มดินนาดีตะกอนดินไร่ทั่วไป มีอยู่ประมาณร้อยละ 2 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด อยู่บริเวณตอนกลางของเขตติดต่อระหว่างอำเภอน้ำพอง และอำเภอกระนวน

2. กลุ่มดินนา สามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ดังนี้ กลุ่มดินนาทั่วไปมีพื้นที่ประมาณ ร้อยละ 20 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งหมดของอำเภอหนองสองห้องและบางส่วนของอำเภอพล ชนบท แวงน้อย แวงใหญ่ บ้านฝาง เมือง มัญจาคีรี ภูเวียง อุดรรัตน์ และอำเภอเขาสนกวาง กลุ่มดินนาดี มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 10 ของ

พื้นที่จังหวัด อยู่บริเวณลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำเซิน ลุ่มน้ำพอง และในเขตอำเภอชนบท พระยืน เมือง น้ำพอง อุบลรัตน์ สีชมพู ชุมแพ หนองเรือ และพื้นที่ส่วนน้อยของอำเภอหนองสองห้อง กลุ่มดินนาเค็ม มีปริมาณเล็กน้อย และอยู่ในบริเวณตอนล่างสุดของอำเภอหนองสองห้อง

3. กลุ่มดินไร้ สามารถแบ่งเป็นกลุ่มดินได้ดังนี้ กลุ่มดินไร้ทั่วไป มีพื้นที่มากกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่จังหวัด อยู่ในพื้นที่บางส่วนของอำเภอเวียงใหญ่ แวงน้อย มัญจาคีรี บ้านไผ่ พระยืน หนองสองห้อง ชนบท เมือง น้ำพอง กระนวน เขาสวนกวาง อุบลรัตน์ และบางส่วนของด้านทิศตะวันตกของอำเภอสีชมพู และอำเภอชุมแพ กลุ่มดินไร้ต้นมีพื้นที่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของพื้นที่จังหวัด ครอบคลุมบางส่วนของอำเภอชุมแพ ภูผาม่าน สีชมพู เขาสวนกวาง และอำเภอกระนวน กลุ่มดินไร้ดีมีพื้นที่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของพื้นที่จังหวัด อยู่ทางทิศตะวันตกแถบอำเภอภูผาม่าน สีชมพู และชุมแพ ซึ่งอยู่ในเขตที่สูงด้านตะวันตกของจังหวัด กลุ่มดินทรายมีกระจายกระจายอยู่ในบริเวณตอนบน ตอนกลาง และบริเวณทางตอนล่างด้านตะวันออกของจังหวัด ซึ่งอยู่ในบริเวณอำเภอบ้านไผ่ เปือยน้อย ชนบท พล หนองสองห้อง บ้านฝาง เมือง น้ำพอง กระนวน เขาสวนกวาง และอุบลรัตน์

4.กลุ่มดินภูเขาและที่สูง มีอยู่ทางด้านตะวันตกตอนเหนือและบริเวณตอนกลางของจังหวัด ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ร้อยละ 5 ของพื้นที่จังหวัด และอยู่ในเขตอำเภอเขาสวนกวาง อุบลรัตน์ ภูผาม่าน ชุมแพ ภูเวียง มัญจาคีรี หนองเรือ บ้านฝาง และอำเภอน้ำพอง

ดินที่เป็นปัญหาของจังหวัดได้แก่ ดินทราย กระจายกระจายอยู่บริเวณซีกตะวันออกของจังหวัด บริเวณอำเภออุบลรัตน์ เขาสวนกวาง น้ำพอง กระนวน เมือง บ้านฝาง บ้านไผ่ ชนบท เปือยน้อย พล และอำเภอหนองสองห้อง ดินทรายเหล่านี้มีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำถึงต่ำมาก มีความสามารถในการอุ้มน้ำน้อย เป็นอุปสรรคต่อการขุดบ่อหรือสระ เพื่อเก็บกักน้ำ ดินต้นส่วนใหญ่เป็นดินที่มีหน้าดินตื้น มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำอยู่ในบริเวณอำเภอภูผาม่าน ชุมแพ สีชมพู เขาสวนกวาง อุบลรัตน์ และตอนบนสุดของอำเภอกระนวน และดินเค็ม จังหวัดขอนแก่นมีดินเค็มตั้งแต่ระดับเค็มน้อยถึงเค็มจัด แต่ส่วนใหญ่จะเป็นดินเค็มน้อยซึ่งมีอยู่ประมาณ 508,299 ไร่ อยู่ในพื้นที่อำเภอแวงน้อย แวงใหญ่ ชนบท พล หนองสองห้อง บ้านไผ่ และอำเภอเปือยน้อย รองลงมาเป็นกลุ่มดินเค็มปานกลางครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 59,050 ไร่ ส่วนมากอยู่ในพื้นที่ราบในเขตอำเภอหนองสองห้อง และตอนใต้ของอำเภอบ้านไผ่ และดินเค็มจัด ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 33,305 ไร่ บริเวณอำเภอบ้านไผ่ พระยืน บ้านฝาง และอำเภอเมือง

การใช้ที่ดิน

✱ พื้นที่สำรวจประมาณ 4.14 ล้านไร่ แยกเป็น

◇ พื้นที่นา 2.73 ล้านไร่

- ✧ พื้นที่ไร่ 1.05 ล้านไร่
- ✧ พื้นที่ไม้ยืนต้น 0.112178 ล้านไร่
- ✧ พื้นที่ปลูกผักและไม้ดอกไม้ประดับ 0.018862 ล้านไร่
- ✧ อื่น ๆ 0.22896 ล้านไร่

ป่าไม้

จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ทั้งหมด 10,885.99 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6.8 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 2,929 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,830,625 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.9 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด แต่พื้นที่ที่คงสภาพป่ามีประมาณ 527,343 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.75 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ลักษณะป่าประกอบด้วยไม้เนื้อแข็ง ได้แก่ ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้ประดู่ เป็นต้น สำหรับป่าสงวนแห่งชาติก็มีจำนวน 22 ป่า ป่าเตรียมการสงวน 1 ป่า

แหล่งแร่และก๊าซธรรมชาติ

แหล่งแร่ที่สำคัญที่พบในจังหวัดขอนแก่น มีอยู่เพียงสองชนิด คือ ทองแดง และยูเรเนียม แร่ทองแดง พบอยู่ในเขตตำบลบ้านโคกหนองขามและตำบลในเมือง อำเภอภูเวียง ห่างจากอำเภอ 18 ก.ม. บริเวณภูเขาช่องเขาประตูตีหมา ทองแดงที่พบเป็นพวกมาลาไต์ (maladrite) คาคโคไฟไลต์ (chalcopyrite) และ อะซูไรท์ (azurite) เป็นหย่อม ๆ เป็นหินทรายเม็ดหยาบปานกลางสีเขียวเทาอ่อนมีพวกใบไม้อยู่ด้วย นอกจากนี้ยังพบแร่กัมมันตภาพรังสี พวกยูเรเนียมร่วมกับแร่ทองแดง แหล่งกำเนิดหินในยุคดีโคราชตอนบน ก๊าซธรรมชาติ ที่อำเภอโนนพอง และนำมาใช้เป็นแหล่งพลังงานความร้อนในการผลิตกระแสไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ประมาณก๊าซธรรมชาติที่พบมีจำนวนล้านลูกบาศก์เมตร

2) ด้านการเมืองการปกครอง

เขตปกครอง จังหวัดขอนแก่นแบ่งเขตปกครองออกเป็น 20 อำเภอ 5 กิ่งอำเภอ 198 ตำบล 2,271 หมู่บ้าน และมีหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 31 แห่ง (เทศบาลนครขอนแก่น 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง และเทศบาลตำบล 29 แห่ง) องค์การบริหารส่วนตำบล 193 แห่ง

ประชากร ประชากรของจังหวัดขอนแก่น ณ เดือนธันวาคม 2546 รวม
ทั้งสิ้น 1,770,605 คน แยกเป็นชาย 882,201 คน หญิง 888,404 คน

3) ด้านโครงสร้างและระบบบริการขั้นพื้นฐาน

ด้านการคมนาคม จังหวัดขอนแก่นมีเส้นทางการคมนาคมสามารถเชื่อมโยงกับ
จังหวัดอื่น ๆ ในภูมิภาคได้โดยรอบ เส้นทางการคมนาคมที่สำคัญ ได้แก่

ทางรถยนต์ การเดินทางโดยรถยนต์จากจังหวัดขอนแก่น ไปยังจังหวัดอื่น ๆ
สามารถเดินทางโดยทางหลวงแผ่นดินได้ 7 สาย คือ

- ⇒ หมายเลข 2 จังหวัดสระบุรี-ขอนแก่น-อุดรธานี-หนองคาย
- ⇒ หมายเลข 12 จังหวัดขอนแก่น - เพชรบูรณ์
- ⇒ หมายเลข 23 แยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2
ผ่านอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น - มหาสารคาม
- ⇒ หมายเลข 201 จังหวัดขอนแก่น - ชัยภูมิ - เลย
- ⇒ หมายเลข 207 จังหวัดขอนแก่น - บุรีรัมย์
- ⇒ หมายเลข 208 จังหวัดขอนแก่น - มหาสารคาม
- ⇒ หมายเลข 209 จังหวัดขอนแก่น - กาฬสินธุ์

ทางรถไฟ การเดินทางโดยรถไฟใช้เส้นทางรถสายกรุงเทพฯ-หนองคาย
ซึ่งจะผ่านจังหวัดสระบุรี-นครราชสีมา-ขอนแก่น โดยมีจุดรับ - ส่ง ในเขตจังหวัดขอนแก่นที่
อำเภอบ้านไผ่ อำเภอเมือง อำเภอน้ำพอง และอำเภอเขาสวนกวาง

ทางเครื่องบิน ท่าอากาศยานขอนแก่น ปัจจุบันสามารถรองรับเครื่อง
บินแบบโบอิง 737-400 ความจุ 149 ที่นั่ง ซึ่งบินในเส้นทางขอนแก่น-กรุงเทพฯ วันละ 4
เที่ยวบิน ใช้เวลาเดินทางประมาณ 45 นาที

ไฟฟ้า

แหล่งผลิตไฟฟ้าที่สำคัญ คือ โรงไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ และโรง
ไฟฟ้าพลังความร้อนน้ำพอง โดยมีกำลังผลิต 25.2 เมกกะวัตต์ และ 726 เมกกะวัตต์ และมี
ไฟฟ้าเพื่อใช้ทั้งสิ้น 999,308,801 กิโลวัตต์ต่อชั่วโมง จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น 375,176 ราย
โดยมีอำเภอมะนังมีผู้ใช้มากที่สุด 89,080 ราย รองลงมาได้แก่ อำเภอบ้านไผ่ 25,451 ราย
และอำเภอน้ำพอง 21,108 ราย

ประปา

ประปาในเขตเมือง มีการประปาส่วนภูมิภาคบริการประชาชน โดยอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบสำนักงานประปาเขต 6 ขอนแก่น มีแหล่งผลิต 8 แห่ง กำลังการผลิต 6,197 ลบ.ม/ชม.จำนวนผู้ใช้น้ำ 92,310 ราย ปริมาณน้ำที่ผลิตได้ 39,854,260 ลบ.ม. ปริมาณน้ำที่จ่ายให้ผู้ใช้ 23,981,587 ลบ.ม.

การสื่อสารและโทรคมนาคม

(1) ไปรษณีย์โทรเลข มีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 27 แห่ง โดยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ไปรษณีย์ประเภทรับฝาก (ปทฝ.) 3 แห่ง และไปรษณีย์รับ-จ่าย (ปทจ.) 24 แห่ง

(2) โทรศัพท์ มีจำนวนชุมสาย 47 แห่ง โดยมีจำนวนหมายเลขโทรศัพท์ทั้งสิ้น 62,112 เลขหมาย เป็นเลขหมายที่มีผู้เข้าทั้งหมด 54,882 เลขหมาย

(3) สถานีวิทยุและโทรทัศน์ ปัจจุบันมีสถานีวิทยุกระจายเสียงจำนวน 13 สถานี และเป็นที่ ตั้งของสถานีวิทยุโทรทัศน์ทีวีสี 3 ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. และสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 7 ช่อง 5 และ ไอทีวี

(4) สำนักพิมพ์ท้องถิ่น มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น 8 ฉบับ คือ ขอนแก่น ขอนแก่นนิวส์ แดนไทย อีสานนิวส์ ประชาไทย สยามนิวส์ ตะวันใหม่ และเมืองขอนแก่น

แหล่งน้ำ

(1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการอุปโภคบริโภค และทำการเกษตรของจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ลำน้ำชี ลำน้ำพอง ลำน้ำเซิน แม่น้ำทุกสายมีต้นกำเนิดมาจากเทือกเขาทางตะวันตกของจังหวัด โดยมีพื้นที่ลุ่มน้ำรวมทั้งหมด 10,921 ตร.กม. โดยลุ่มน้ำที่สำคัญ มีดังนี้

-ลำน้ำชี มีต้นน้ำอยู่ในจังหวัดชัยภูมิไหลเข้าสู่จังหวัดขอนแก่น บริเวณอำเภองาวน้อย ผ่านอำเภองาวใหญ่ ชนบท มัญจาคีรี บ้านไผ่ เมือง แล้วไหลสู่อำเภอโกสุมพิสัยของจังหวัดมหาสารคาม

-ลำน้ำพอง มีต้นน้ำอยู่ในเทือกเขาเพชรบูรณ์ ไหลลงมาจากอำเภอกุกระดิงจังหวัดเลย ผ่านอำเภอบุรบดี น้ำพอง แล้วไหลลงสู่ลำน้ำชี บริเวณรอยต่ออำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และอำเภอโกสุมพิสัยจังหวัดมหาสารคาม ที่บริเวณรอยต่อดังกล่าวมีการสร้างฝายคุยเขื่อนเป็นจุดควบคุมน้ำในลำน้ำพองและชี ทำให้ปริมาณน้ำในฤดูแล้งของแม่น้ำพอง และแม่น้ำชีมีมากขึ้น นอกจากนี้บริเวณอำเภอบุรบดี ได้มีการสร้างเขื่อนน้ำพอง บริเวณช่วงเขาพองหนิบ เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าและมีการสร้างฝายทดน้ำที่เหลือจากการผลิตกระแสไฟฟ้าแล้วเพื่อใช้ในการชลประทาน

-ลำน้ำเขิน ไหลมาจากจังหวัดชัยภูมิผ่านตอนล่างของอำเภอุมแพ และ
อำเภอนองเรือ แล้วไหลลงเขื่อนอุบลรัตน์

(2) แหล่งน้ำชลประทาน แหล่งน้ำชลประทานที่อยู่ในจังหวัดประกอบ
ด้วยแหล่ง น้ำตามโครงการขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก แหล่งน้ำขนาดกลางและ
ขนาดใหญ่ที่สร้างแล้วถึงสิ้นปีงบประมาณ 2539 รวม 21 โครงการ โครงการชลประทานขนาดใหญ่ ได้แก่ โครงการชลประทานน้ำพอง-หนองหวาย ตั้งอยู่ที่อำเภอน้ำพอง ทดน้ำที่ปล่อยมา
จากน้ำพอง ความจุ 2,250 ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่ชลประทาน 259,400 ไร่ โดยส่งน้ำ
ให้แก่พื้นที่เพาะปลูกในเขตอำเภอบางส่วนของพื้นที่ในจังหวัด โครงการชลประทาน ขนาดกลางมี
14 แห่ง เก็บกักน้ำได้รวมกันประมาณ 69.31 ล้านลูกบาศก์เมตร ครอบคลุมพื้นที่
ชลประทาน 39,006 ไร่ โครงการชลประทานขนาดเล็กเป็นงานชลประทานประเภทอ่างเก็บ
น้ำขนาดเล็ก และฝายทดน้ำที่อยู่ในความรับผิดชอบของโครงการชลประทานจังหวัด 894 แห่ง
ใช้ประโยชน์ในการเกษตร ทั้งนี้ไม่รวมถึงโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า 60 แห่ง นอกจากนี้ยังมีโครงการชลประทานขนาดเล็กประเภททำนบ เขื่อน ฝาย ซึ่งจังหวัดได้รับจากกรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย จัดสรรให้เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร และการจัดให้มีน้ำกินน้ำใช้แก่ราษฎร
เพิ่มขึ้นในอำเภอต่าง ๆ ทุกปี

นอกจากนี้จังหวัดขอนแก่นยังมีน้ำใต้ดินกระจายอยู่ทั่วไป ซึ่งครอบคลุมทั้ง
ปริมาณและคุณภาพพื้นที่ที่ไม่มีน้ำหรือน้ำน้อยมา และมีคุณภาพต่ำอยู่ในบางพื้นที่ทางตอนใต้
ของอำเภอเมืองขอนแก่น และลงมาทางตอนใต้ของตัวจังหวัด อย่างไรก็ตามพื้นที่ของจังหวัด
ดังกล่าวมีปริมาณน้ำใต้ดินมากและมีคุณภาพดี

4) ด้านเศรษฐกิจ

(1) ผลิตภัณฑ์มวลรวม ปี 2545 จังหวัดขอนแก่น มีผลิตภัณฑ์มวลรวมตาม
ราคาตลาดประมาณ 76,494 ล้านบาท โดยร้อยละ 10.7 เป็นผลิตภัณฑ์จากภาคเกษตร,
ร้อยละ 89.3 เป็นผลิตภัณฑ์จากภาคเกษตร และร้อยละ 29.6 ผลิตจากสาขาอุตสาหกรรม
อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในปี 2544 และ 2545 ร้อยละ 2.4, 11.5 ตามลำดับ

(2) มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคนต่อปี จังหวัดขอนแก่นรายได้ผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อ
คนในปี 2544 ประมาณ 37,455 บาท และ 42,053 บาท ตามลำดับ

(3) การเกษตรกรรม พื้นที่ทำการเกษตร จังหวัดขอนแก่นมีพื้นที่ทำการ
เกษตร 4,077,983 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 59.97 ของพื้นที่จังหวัดทั้งหมด โดยที่นามีพื้นที่
มากที่สุด เท่ากับ 2,550,796 ไร่ รองลงมาคือ พื้นที่ปลูกพืชไร่ 1,162,926 ไร่ และพื้นที่ไม้
ผล 91,480 ไร่

พืชเศรษฐกิจ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ซึ่งเนื้อที่เพาะปลูก และผลผลิตของพืชเศรษฐกิจดังกล่าวในปีการเพาะปลูก 2546/2547 มีดังนี้

⇒ **ข้าว** สถานการณ์การผลิตข้าวของจังหวัดขอนแก่น ปีเพาะปลูก 2546/2547 จังหวัดขอนแก่น มีพื้นที่ ปลูกข้าวนาปี ประมาณ 2,424,256 ไร่ พื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้น จากปีก่อน ร้อยละ 4.10 ผลผลิตรวมประมาณ 888,897 ตันข้าวเปลือก ผลผลิตเพิ่มขึ้นจากปี ก่อนร้อยละ 22.87 ผลผลิตข้าวเฉลี่ย 409.27 กิโลกรัมต่อไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกข้าวอยู่ในเขตชลประทาน 473,547 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 450 กิโลกรัม/ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ปลูกข้าวเหนียวนาปี ประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่ปลูกข้าวนาปีทั้งหมด พันธุ์ข้าวเหนียวที่ปลูก ได้แก่ พันธุ์ กข.6, กข.8 และพันธุ์พื้นเมือง

สำหรับข้าวจ้าวนาปี มีพื้นที่เพาะปลูก ร้อยละ 20 ของพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด หรือเป็นพื้นที่ปลูก 500,000 ไร่ พันธุ์ข้าวจ้าวที่ใช้ปลูก มีทั้งข้าวพันธุ์ ไวแสง และไม่วิแสง ได้แก่พันธุ์ข้าวหอมมะลิ 105 (พื้นที่ปลูก 425,436 ไร่) ตชด., ข้าวจ้าวแดง, ชัยนาท 1, สุพรรณบุรี 90 และ กข. 15

ข้าวนาปรัง ในปีเพาะปลูก 2545/2546 มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง รวมทั้งสิ้น 120,502 ไร่ ผลผลิตข้าวนาปรังประมาณ 64,574 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 539 กิโลกรัม/ไร่

⇒ **อ้อย** สถานการณ์การผลิตของจังหวัดขอนแก่น อ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจของ จังหวัดขอนแก่น ที่มีพื้นที่ปลูกเป็นอันดับสองรองจากข้าว ในปี 2546/2547 มีพื้นที่เก็บเกี่ยว ประมาณ 609,564 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 36.11 ผลผลิตรวมประมาณ 5,895,207 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 26.75 ผลผลิตเฉลี่ย 9,671 กิโลกรัม/ไร่ ระดับความหวานเฉลี่ย 11.8 ซี.ซี.เอส การปลูกอ้อยของจังหวัดขอนแก่นจะนิยมปลูก 2 ช่วง คือฤดูฝน และปลายฤดูฝน และสามารถไถหน่อไว้ต่อได้ประมาณ 2 ปี แล้ว จึงซื้อปลูกใหม่ พันธุ์อ้อยที่ใช้ปลูกได้แก่ พันธุ์ ฟิลิปินส์ (ฟิล 66-07), อุทอง, K84-200, Q83,F และ H 43-3166

⇒ **มันสำปะหลัง** สถานการณ์การผลิตของจังหวัดขอนแก่น มันสำปะหลังเป็น พืชเศรษฐกิจของจังหวัดขอนแก่น โดยมีพื้นที่เพาะปลูกรองเป็นอันดับสาม จากข้าวและอ้อย ในปี 2546/2547 มีพื้นที่เก็บเกี่ยว 170,842 ไร่ ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 5.6 ไร่ ผลผลิตรวม 443,222 ตัน ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 2.79 ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 2,594 กิโลกรัม/ไร่ ผลผลิต ต่อไร่เพิ่มขึ้นสูง เนื่องจากการปรับเปลี่ยนมาใช้ท่อนพันธุ์ดี เช่น Ku50 ระยะยง 90

⇒ **ถั่วเหลือง** สถานการณ์ผลิตของจังหวัดขอนแก่น ถั่วเหลืองเริ่มปลูกในจังหวัดขอนแก่นมาตั้งแต่ปี 2527/2528 โดยเป็นพืชส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกในฤดูแล้ง ภายหลังการทำนา โดยเป็นการปลูกในฤดูแล้ง ถึงร้อยละ 82 ของพื้นที่ปลูกทั้งหมด ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกในฤดูฝนปี พ.ศ. 2546 จำนวน 5,153 ไร่ และฤดูแล้งในปี 2545/2546 มีพื้นที่ปลูกรวมทั้งสิ้น 73,938 ไร่ อำเภอที่เป็นแหล่งสำคัญในช่วงฤดูแล้ง คือ อ.ชุมแพ อ.ภูผาม่าน และ อ.อุบลรัตน์ ส่วนฤดูฝนปลูกมากที่สุดที่ อ.ภูผาม่าน อ.สีชมพู และ อ.ชุมแพ

ช่วงเวลาปลูกในฤดูฝน เกษตรกรจังหวัดขอนแก่นนิยมปลูกมากที่สุดในเดือนกรกฎาคม และเก็บเกี่ยวผลผลิตในเดือน ตุลาคม - พฤศจิกายน ส่วนฤดูแล้งเกษตรกรจะปลูกในช่วงเดือนธันวาคม ถึงกลางเดือนธันวาคม หรือกลางเดือนมกราคม ผลผลิตออกสู่ตลาดในเดือนเมษายน พื้นที่ปลูกถั่วเหลือง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอชุมแพ อำเภอกะนวน และอำเภอน้ำพอง

⇒ **ยางพารา** สถานการณ์การผลิตยางพาราของจังหวัดขอนแก่น โดยมีพื้นที่เพาะปลูก 6,334 ไร่ กระจายอยู่ในพื้นที่ 9 อำเภอ แต่ปลูกมากที่สุดที่อำเภอกะนวน จำนวน 3,574 ไร่ รองลงมาที่อำเภออุบลรัตน์ 1,443 ไร่ นอกนั้นมีปลูกที่อำเภอเมือง บ้านฝาง พระยืน หนองเรือ น้ำพอง ภูเวียงและกิ่งอำเภอซำสูง ประมาณอำเภอละ 50-500 ไร่ โดยยางแผ่นดิบที่ผลิตได้ในจังหวัดขอนแก่น แรกเริ่มในปี 2540 เกษตรกรจะนำไปขายที่สำนักงานสงเคราะห์จังหวัดขอนแก่น ปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงผู้รับซื้อตามโครงการแทรกแซงตลาดยางพารา เป็นสหกรณ์การเช่าที่ดินดงมูลหนึ่ง จำกัด ตำบลดุนสาด อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น และมีร้านค้า เอกชนรับซื้อยางเกิดขึ้นอีกหลายราย ส่วนใหญ่เกษตรกรจะขายให้ตลาดของโครงการแทรกแซงตลาดยาง เพราะราคาสูงกว่า

⇒ **ส้มเขียวหวาน** สถานการณ์การผลิตส้มเขียวหวานในจังหวัดขอนแก่น เกษตรกรได้เริ่มหันมาสนใจปลูกส้มเขียวหวานกันมากขึ้น ในปี 2541 เนื่องจากเกษตรกรชาวไร่ อ้อยบางรายเริ่มเปลี่ยนจากการปลูกอ้อยมาปลูกส้มเขียวหวาน และโครงการพัฒนาไม้ผลและพืชสวนอื่น ภายใต้การช่วยเหลือจากประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ได้ส่งเสริมการปลูกส้มเขียวหวานในเขตพื้นที่อำเภอชุมแพ สีชมพู และภูผาม่าน โดยในปี 2544 มีพื้นที่ปลูกประมาณ 1,112 ไร่ พันธุ์ที่ปลูกเป็นส้มโชกกุล และส้มปลอดโรคแหล่งที่ปลูกมากอยู่ในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น ชุมแพ และสีชมพู

⇒ **ผักปลอดภัยจากสารพิษ** จังหวัดขอนแก่น ถือได้ว่าเป็นจังหวัดหนึ่งซึ่งเป็นแหล่งผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษที่สำคัญของประเทศ โดยได้มีการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการผลิตผักปลอดภัยจากสารพิษจังหวัดขอนแก่น ครอบคลุมในพื้นที่ 20 อำเภอ 5 กิ่งอำเภอ รวม 38 ตำบล และในชุมชนเทศบาลนครขอนแก่น มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการประมาณ 2,000 คน มีพื้นที่ปลูก 5,000 ไร่

การปศุสัตว์ สัตว์เลี้ยงที่สำคัญของจังหวัดขอนแก่น คือ โคนม โคเนื้อ ไก่พื้นเมือง และปลาน้ำจืด ซึ่งในปี 2546 มีปริมาณการเลี้ยงสัตว์ ดังนี้

⇒ **โคนม** เขตที่มีการเลี้ยงโคนมหนาแน่นของจังหวัด คือ เขตพื้นที่อำเภออุบลรัตน์ เขาสวนกวาง กระนวน น้ำพอง และอำเภอเมืองขอนแก่น นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรรายย่อยที่กระจายอยู่ในพื้นที่กิ่งอำเภอบ้านแฮด อำเภอบ้านไผ่ อำเภอชนบท อำเภอฆ้องชัย และอำเภอเวียงใหญ่ โดยมีเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในปัจจุบัน 483 ราย (มกราคม 2546) เลี้ยงมากที่สุดในเขตอำเภอเมือง รองลงมาคือ อำเภอน้ำพอง โดยแม่โคนม จำนวน 10,002 ตัว ในปี 2546

⇒ **โคเนื้อ** การเลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดขอนแก่น มีการเลี้ยงหนาแน่นในพื้นที่อำเภอที่เป็นเขตค่อนข้างแห้งแล้ง มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีต่ำ ได้แก่ ในพื้นที่อำเภอบ้านไผ่ อำเภอพล อำเภอชนบท อำเภอฆ้องชัย และอำเภอหนองสองห้อง นอกนั้นมีการเลี้ยงกระจายในทุกอำเภอ ส่วนใหญ่พันธุ์โคเนื้อที่เลี้ยงร้อยละ 57.3 เป็นพันธุ์ลูกผสมและพันธุ์แท้หรือมีสายเลือดโคพันธุ์อเมริกันบราห์มันสูงใกล้เคียงพันธุ์แท้ รองลงมาร้อยละ 42.7 เป็นโคพันธุ์พื้นเมือง โดยมีโคเนื้อ จำนวน 205,205 ตัว ผู้เลี้ยง 41,850 ราย

⇒ **ไก่พื้นเมือง** การเลี้ยงไก่พื้นเมืองในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น มีกระจายอยู่ในทุกอำเภอ ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงแบบหลังบ้าน ปล่อยให้หากินตามธรรมชาติ และมีการเสริมอาหารบ้างเป็นบางครั้ง จากการสำรวจพบว่าไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น มีประมาณปีละ 1,173,789 ตัว

⇒ **ปลาน้ำจืด** ปลาเป็นสัตว์น้ำจืดที่เป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดขอนแก่น ในปี 2546 ผลผลิตสัตว์น้ำของจังหวัดขอนแก่น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 24.48 ผลผลิตรวมประมาณ 13,590 ตัน โดยเป็นผลผลิตจากการจับจากแหล่งน้ำธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่ปรับปรุงโดยหน่วยงานรัฐ โดยเฉพาะโครงการประมงหมู่บ้าน จำนวน 8,156 ตัน เป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงปลาในกระชัง จำนวน 5,434 ตัน ปัจจุบันจังหวัดขอนแก่น มีผู้ทำการเพาะเลี้ยงปลาจำแนกตามชนิดการเลี้ยง มีดังนี้

- การเลี้ยงในบ่อ จำนวน 37,641 ราย เนื้อที่ 38,013 ไร่
- การเลี้ยงในกระชัง จำนวน 181 ราย เนื้อที่ 9,774 ไร่ ชนิดปลาที่เลี้ยงส่วนใหญ่ คือ ปลานิล ปลาดู ปลาตะเพียนขาว ปลาไน ปลาดุก ฯลฯ โดยเฉพาะการเลี้ยงในกระชังนิยมเลี้ยงปลานิลแปลง

(4) การสหกรณ์

จังหวัดขอนแก่น มีสหกรณ์ทั้งสิ้น 127 สหกรณ์ สมาชิก 216,084 คน โดยจำแนกเป็น

⇒ สหกรณ์ภาคการเกษตร 84 สหกรณ์ สมาชิก 170,852 คน โดยเป็นสหกรณ์การเกษตร 81 สหกรณ์ สมาชิก 166,774 คน สหกรณ์การประมง 1 สหกรณ์ สมาชิก 19 คน และสหกรณ์นิคม 2 สหกรณ์ สมาชิก 4,059 คน

⇒ สหกรณ์นอกภาคการเกษตร 43 สหกรณ์ สมาชิก 45,286 คน โดยเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ 28 สหกรณ์ สมาชิก 36,554 คน สหกรณ์ร้านค้า 7 สหกรณ์ สมาชิก 8,093 คน และสหกรณ์บริการ 8 สหกรณ์ สมาชิก 639 คน

(5) อุตสาหกรรม

การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมของจังหวัดขอนแก่น มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและเพิ่มความสำคัญต่อเศรษฐกิจของจังหวัดขอนแก่นมากขึ้น โดยเฉพาะด้านการลงทุนและการจ้างงาน เพราะได้ส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดในภาพรวม งานด้านอุตสาหกรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทที่สำคัญ คือ

1) อุตสาหกรรมทั่วไป จากสถิติจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนประกอบกิจการในจังหวัดขอนแก่น จนถึงเดือนเมษายน 2544 มีโรงงานทั้งสิ้น 4,669 แห่ง จำนวนเงินลงทุนทั้งสิ้น 35,022.1 ล้านบาท มีการจ้างแรงงาน 37,662 คน เมื่อแยกเป็นประเภทตามจำนวนเงินลงทุนแล้ว แยกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

(1) อุตสาหกรรมขนาดย่อมและขนาดเล็ก (เงินทุนต่ำกว่า 10 ล้านบาท) มีจำนวน 4,506 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 96.5 ของโรงงานทั้งหมด เงินทุน 2,585.9 ล้านบาท หรือร้อยละ 7.4 ของเงินลงทุนทั้งหมด และการจ้างงาน 17,739 คน หรือร้อยละ 47.1 โรงงานประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบทางการเกษตร ได้แก่ โรงสีข้าว และโรงงานมันเส้น ซึ่งตั้งกระจายอยู่ตามแหล่งวัตถุดิบในชุมชนชนบท และเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งกระจุกตัวอยู่ตามชุมชนเมืองที่

สำคัญ เช่น อำเภอเมือง ชุมแพ และบ้านไผ่ ส่วนอุตสาหกรรมแปรรูปไม้ วัสดุก่อสร้าง เครื่องเรือน และซ่อมยานยนต์จะมีกระจายอยู่เกือบทุกอำเภอ

(1) อุตสาหกรรมขนาดกลาง (เงินทุน 10-100 ล้านบาท) มีจำนวน 158 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3 ของโรงงานทั้งหมด โดยมีเงินลงทุนรวม 3,973.6 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.3 ของเงินทุนทั้งหมด ใช้แรงงานทั้งสิ้น 10,653 คน หรือร้อยละ 28.9 อุตสาหกรรมที่สำคัญ คือ ตัดเย็บเสื้อผ้า ทอ แปรรูป ฟอกหนัง ผักผลไม้กระป๋อง แป้งมัน เครื่องจักรกลการเกษตร โรงงาน ดังกล่าวจะตั้งอยู่ตามแนวถนนทางหลวงหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมสายหลักของภูมิภาคและกระจุกตัวอยู่ตามศูนย์กลาง และชุมชนใหญ่ของจังหวัด เนื่องจากความสะดวกด้านการคมนาคมขนส่ง การรวบรวมวัตถุดิบ การกระจายสินค้าไปสู่แหล่งตลาด และการจัดการด้านแรงงาน เช่น อำเภอเมือง บ้านไผ่ และชุมแพ

(2) อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (เงินทุนมากกว่า 100 ล้านบาท) มีโรงงานจำนวน 25 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.5 ของโรงงานทั้งหมด มีเงินทุนมากถึง 3,973.6 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.3 ของเงินทุนอุตสาหกรรมทั้งสิ้น และมีการจ้างงานทั้งสิ้น 10,522 คน คิดเป็นร้อยละ 27.9 ของแรงงานอุตสาหกรรมโดยรวมในจังหวัด อุตสาหกรรมที่สำคัญ คือ การผลิตเยื่อกระดาษ น้ำตาล สุรา เบียร์ โซดา น้ำดื่ม แหวน ไม้อัดจากขานอ้อย ท่อ PVC ชนิดแข็งและอ่อนพร้อมอุปกรณ์เชื่อมชนแปรงและเอ็นจากพลาสติก ช่อมและต่อตัวถังรถยนต์ รถพ่วง เครื่องเรือนจากไม้ และกระเบื้องมุงหลังคา โรงงาน ดังกล่าวส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ตามแนวถนนหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) และตั้งอยู่ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำในปริมาณมากพอ เช่น อำเภอ น้ำพอง

2) อุตสาหกรรมในครัวเรือน อุตสาหกรรมในครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่เป็นประเภทหัตถกรรมที่ทำภายในครัวเรือน และเป็นกิจกรรมที่ทำในสมาชิกครัวเรือนและกลุ่มครัวเรือนในหมู่บ้าน อุตสาหกรรมในครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์จากผ้า เช่น ผ้าไหม เส้นไหม และหมอนขิด นอกจากนี้จะเป็นผลิตภัณฑ์จักสาน ผลิตภัณฑ์จากไม้ และเครื่องปั้นดินเผา ระยะเวลาในการผลิตอุตสาหกรรมในครัวเรือนของจังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่จะผลิตในช่วงที่เว้นว่างจากการเกษตร ซึ่งถือเป็นอาชีพเสริม การจำหน่ายจะเป็นพ่อค้าคนกลางมารับซื้อถึงหมู่บ้าน และชาวบ้านจัดจำหน่ายเองทั่วไป

(6) การท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดขอนแก่นที่สำคัญด้านอารยธรรมโบราณ เช่น ปราสาทเปือยน้อย พระธาตุขามแก่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติขอนแก่น ด้านธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน อุทยานแห่งชาติภูเวียง

สถิติผู้มาเยือนจังหวัดขอนแก่น ปี 2545 มีจำนวน 3,820,149 คน แยกเป็นชาวไทย 3,748,449 คน ชาวต่างชาติ 71,700 คน ทำให้จังหวัดขอนแก่นมีรายได้จากการท่องเที่ยว 3,862.36 ล้านบาท (ข้อมูล ณ เดือนมกราคม – มีนาคม 2545)

สถิติการพักแรมในจังหวัดขอนแก่น เดือนกรกฎาคม – กันยายน 2546 จังหวัดขอนแก่น มีโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกะโล ซึ่งเป็นสถานบริการธุรกิจประเภทที่พักแรม จำนวน 24 แห่ง จำนวนห้องพัก 2,879 ห้อง มีนักท่องเที่ยวเข้าพักโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกะโล รวมทั้งสิ้น 173,482 คน จำแนกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 164,297 คน ร้อยละ 94.71 และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 9,185 คน ร้อยละ 5.29 อัตราการเข้าพักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว เข้าพักโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกะโล ร้อยละ 62.29 ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวพัก 1.65 วัน/คน และจำนวนคนพักเฉลี่ยต่อห้อง 1.74 คน

(7) แรงงาน ปี 2546 จังหวัดขอนแก่น มีกำลังแรงงานรวม 963,377 คน กำลังแรงงานมีงานทำจำนวน 950,886 คน คิดเป็นร้อยละ 93.57 และจำนวนผู้ไม่มีงานทำ 12,491 คน คิดเป็นร้อยละ 3.14 สำหรับแรงงานที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศ ปี 2543 จำนวน 11,688 คน มากกว่าปีที่ผ่านมาถึง 1,200 คน ส่วนใหญ่ไปทำงานในประเทศไต้หวัน สิงคโปร์ และบรูไน โดยในปี 2543 นำรายได้เข้าสู่ประเทศถึง 3,476 ล้านบาท

(8) การเงินการธนาคาร

1) ด้านการเงิน มีสาขาธนาคารที่เปิดดำเนินการในจังหวัดขอนแก่น ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2545 จำนวน 64 แห่ง มีเงินฝากคงค้างทั้งสิ้น 39,006.00 ล้านบาท สูงกว่าปี 2544 ร้อยละ 1.6 และยอดสินเชื่อคงค้างทั้งสิ้น 32,368.00 ล้านบาท สูงกว่าปี 2544 ร้อยละ 10.5

2) ด้านการคลัง ปี 2545 เป็นรายได้จากการเก็บภาษีสรรพากร 15,011.1 ล้านบาท

5) ด้านสังคม

(1) การศึกษา

สภาพจัดการศึกษาประจำปี 2545 จำแนกเป็นรายกรม และระดับการศึกษา มีสถานการศึกษา ตั้งแต่ระดับอนุบาล - มหาวิทยาลัย จำนวน 1,406 แห่ง จำนวนครู-อาจารย์ 21,170 คน นักเรียน นักศึกษา จำนวน 415,023 คน เฉลี่ย ครู/นักเรียน 1:19.6

(2) การศาสนา

สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนา รวม 1,487 แห่ง
โบสถ์คริสต์ 20 แห่ง และมัสยิด 5 แห่ง

ศูนย์อบรมเด็กอ่อนเกณฑ์ในวัด 91 แห่ง (ครู 308 คน
นักเรียน 7,021 คน) โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี 174 แห่ง แผนกสามัญศึกษา
26 แห่ง และมหาวิทยาลัยสงฆ์ 2 แห่ง

(3) การสาธารณสุข

1) สถานบริการสาธารณสุข จังหวัดขอนแก่นมีสถานบริการ
สาธารณสุขของรัฐ จำนวน 28 แห่งและเอกชน 4 แห่ง เป็นโรงพยาบาลศูนย์ ขนาด 714 เตียง
จำนวน 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชนขนาด 120 เตียง 1 แห่ง ขนาด 90 เตียง 2 แห่ง ขนาด
60 เตียง 3 แห่ง ขนาด 30 เตียง 13 แห่ง และโรงพยาบาลศรีนครินทร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 777 เตียง โรงพยาบาลเอกชน รวม 300 เตียงแยก
เป็น ขนาด 100 เตียง 1 แห่ง ขนาด 50 เตียง 2 แห่ง ขนาด 30 เตียง 3 แห่ง และ
ขนาด 10 เตียง 1 แห่ง

2) บุคลากรด้านสาธารณสุข แพทย์ 575 คน บุคลากร
สาธารณสุข จำนวน 4,812 คน และอาสาสมัครสาธารณสุข 22,695 คน

3) สาเหตุการตายที่สำคัญ ปี 2545 สาเหตุการตายที่สำคัญ
ของประชากรจังหวัดขอนแก่น 4 ลำดับแรก คือ อันดับ 1 โรคชราภาพ จำนวน 1,396 คน
อันดับ 2 โรคหัวใจ จำนวน 603 คน อันดับ 3 โรคมะเร็ง จำนวน 510 คน อันดับ 4
โรคเอดส์ จำนวน 459 คน

(4) การรักษาความสงบเรียบร้อย

ปี 2546 จังหวัดขอนแก่นมีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้น 1,272
คดี คิดเป็นร้อยละ 127.32 โดยกลุ่มคดีที่เกิดขึ้นมากที่สุด คือ คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย 1,375
คดี และน้อยที่สุดคือคดีอุกฉกรรจ์ และสะเทือนขวัญ (ตามตาราง)

ประเภทคดี	2545			2546		
	เกิด	จับ	ผู้ต้องหา	เกิด	จับ	ผู้ต้องหา
1. คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ	39	25	35	75	37	54
2. คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย และ เพศ	168	83	108	249	87	129
	378	208	288	420	213	279
3. คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	414	106	165	528	79	105
4. คดีที่น่าสนใจ	-	1,839	2,945	-	1,375	2,400
5. คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย						
รวม	999	2,261	3,541	1,272	1,791	3,024

หมายเหตุ - คดีที่น่าสนใจ ได้แก่ โจรกรรมรถจักรยานยนต์ รถยนต์ โค - กระบือ เครื่องมือการเกษตร ข่มขืนและฆ่า ลักพาเรียกค่าไถ่ นอโกง ยักยอกทรัพย์ เป็นต้น

- คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ได้แก่ คดีอาวุธปืน การพนัน ยาเสพติด สถานบริการ มีและเผยแพร่ วัตถุลามก เป็นต้น

ที่มา : ตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น

ส่วนที่ 1

บทนำ

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งในเขตเมืองและชนบท คือ พื้นที่ทั้งจังหวัดซึ่งแตกต่างจากหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร จะรับผิดชอบต่อการพัฒนาสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตเมืองหรือชนบท ดังนั้น กระบวนการในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในยุคโลกาภิวัตน์ (GLOBALIZATION) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ (STRATEGY) และนำเครื่องมือการบริหารที่ทันสมัยคือ กระบวนการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผนในระดับต่างๆ โดยในบทนี้ จะกล่าวถึงสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ความเป็นมาของแผนพัฒนาสามปี

ความเป็นมา ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สืบเนื่องมาจากแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาโดยใช้แผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นหนักในการพัฒนาทุกสาขาทุกด้านให้ครอบคลุมแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ทั้งจังหวัด กระทรวงมหาดไทยจึงได้วางระเบียบว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ยุทธศาสตร์เร่งด่วนของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัดโดยมีระยะเวลา 3 ปี

1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (2549-2551)

1.2.1 เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางนโยบายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในอนาคต

1.2.2 เพื่อเป็นการกำหนดและตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะดำเนินงานอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด ใครเป็นคนดำเนินงานหรือรับผิดชอบ

1.2.3 เพื่อให้การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นไปโดยสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ในการที่จะกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น ตามภารกิจอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้อง

1.2.4 เพื่อระดมความคิดเห็น และความร่วมมือของทุกฝ่าย ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประสานสอดคล้องกันในการดำเนินงาน เพื่อให้มีการระดมใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่มาใช้ในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนา

1.2.5 เพื่อเป็นการเตรียมโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ให้อยู่ในลักษณะพร้อมบรรจุในเอกสารการจัดทำงบประมาณรายจ่าย ประจำปี พ.ศ. 2549 - 2551 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตลอดจนการเตรียมโครงการพัฒนาเพื่อขอสนับสนุนเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ หรือเงินอุดหนุนประเภทอื่น ๆ และนำไปปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ

1.2.6 เพื่อแสดงจุดมุ่งหมาย และแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในปี พ.ศ. 2549-2551 โดยให้มีความสอดคล้องและสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในภาพรวมของการพัฒนางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1.2.7 เพื่อให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สามารถนำแผนพัฒนาสามปีมาดำเนินการตามยุทธศาสตร์เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน และองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยรวม

1.3 ลักษณะและองค์ประกอบของแผนพัฒนาสามปี

แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปีซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลา 3 ปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

แผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงแผนพัฒนางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิดที่ว่าภายใต้แนวทางการพัฒนาใด ๆ จะมีแนวทางการพัฒนา ได้มากกว่า 1 แนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาจะสามารถบรรลุแผนงานโครงการ/กิจกรรมได้มากกว่า 1 โครงการ ที่จะต้องนำมาดำเนินการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่ที่สุด

นอกจากนี้ แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ยังเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยนำโครงการ/กิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปี ในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบ และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงเป็นเอกสารแผนพัฒนาที่มีความต่อเนื่องจากยุทธศาสตร์การพัฒนา และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณประจำปี กล่าวคือ เป็นการนำเอาโครงการ/แผนงานกิจกรรม

กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี มาพิจารณาดำเนินการสำหรับปีนั้น ๆ โดยจะมีรายละเอียดแผนงาน/โครงการพัฒนาสามปี มาพิจารณาดำเนินการสำหรับปีนั้น ๆ โดยจะมีรายละเอียดแผนงาน/โครงการ/แผนงานที่บรรจุในเอกสารแผนพัฒนาสามปี ควรมีสภาพความพร้อมดังนี้

1. มีความแน่นอนของกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยควรมีการประเมินถึงความเป็นไปได้ของโครงการ/กิจกรรม รวมทั้งผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับจากโครงการ/กิจกรรม
2. กิจกรรมที่อยู่ในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลา 3 ปี ควรมีความพร้อมในเรื่องรูปแบบและรายละเอียดทางเทคนิคพอสมควรเพื่อให้สามารถกำหนดรายการแผนพัฒนาที่จะนำไปใช้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

1.3.1 ลักษณะของแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1. เป็นแผนงานโครงการแนวทางแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการตอบสนองนโยบายและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่น
2. เป็นแผนงานโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัด

ขอนแก่น

3. เป็นแผนพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัด ที่มีความต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 3 ปี
4. เป็นโครงการที่ปฏิบัติจริง (PROJECT ORIENTED) ซึ่งโครงการเหล่านี้จะเป็นโครงการที่นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ หรือเขตพื้นที่ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่มีผลกระทบหรือมีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ก็สามารถบรรจุอยู่ในแผนได้ โดยการประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยดำเนินงานนั้น ๆ เพื่อการพัฒนาอย่างเป็นระบบ
5. มีองค์กรในรูปคณะกรรมการรับผิดชอบ ในการจัดทำที่ชัดเจนหลายระดับซึ่งแต่ละระดับก็จะมีจุดมุ่งหมายและบทบาทเป็นการเฉพาะเรื่องไป เพื่อให้เป็นแผนที่สอดคล้องทั้งจากระดับสูงและระดับล่าง (TOP DOWN - BOTTOM UP PLAN)
6. แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มแผนพัฒนาจังหวัด (ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัด แผนลงทุน และแผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม) ทั้งนี้ ทุกจังหวัดจะรับนโยบายและผสมผสานแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนกระทรวง ทบวงกรม มาพิจารณา ร่วมกับศักยภาพของจังหวัด เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มแผนงานพัฒนาจังหวัด
7. แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นแผนงาน/โครงการ ที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัด และจะต้องดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ซึ่งการจัดทำ

แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จะต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำ และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546

1.4 องค์ประกอบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนจังหวัด

หลังจากที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้ว การดำเนินการต่อไป จะเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จึงกำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนี้

- 1.การเตรียมการจัดทำแผน
- 2.การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา
- 3.การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา
- 5.ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี
- 6.การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี
- 7.การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้เกิดการประสานการดำเนินการพัฒนาในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วน จังหวัดอย่างเป็นระบบ ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือที่เกี่ยวข้อง โดยจะช่วยลดปัญหาความซ้ำซ้อนและความขัดแย้งตลอดจนเป็นการประหยัดทรัพยากรทางการ บริหาร

1.5.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีทิศทางและแนวทางการพัฒนา ที่ชัดเจนสามารถ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนตอบสนองความต้องการของประชาชน สนองตอบ นโยบายระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นที่มีอยู่

1.5.3 ทำให้เกิดกระบวนการตรวจสอบ ติดตาม และควบคุมดำเนินงานโครงการพัฒนา ต่าง ๆ

1.5.4 ทำให้การบริหารและพัฒนามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 1

บทนำ

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งในเขตเมืองและชนบท คือ พื้นที่ทั้งจังหวัดซึ่งแตกต่างจากหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร จะรับผิดชอบต่อการพัฒนาสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตเมืองหรือชนบท ดังนั้น กระบวนการในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในยุคโลกาภิวัตน์ (GLOBALIZATION) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ (STRATEGY) และนำเครื่องมือการบริหารที่ทันสมัยคือ กระบวนการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผนในระดับต่างๆ โดยในบทนี้ จะกล่าวถึงสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ความเป็นมาของแผนพัฒนาสามปี

ความเป็นมา ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สืบเนื่องมาจากแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาโดยใช้แผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นหนักในการพัฒนาทุกสาขาทุกด้านให้ครอบคลุมแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ทั่วจังหวัด กระทรวงมหาดไทยจึงได้วางระเบียบว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ยุทธศาสตร์เร่งด่วนของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนางค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยมีระยะเวลา 3 ปี

1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (2549-2551)

1.2.1 เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางนโยบายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในอนาคต

1.2.2 เพื่อเป็นการกำหนดและตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะดำเนินงานอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด ใครเป็นคนดำเนินงานหรือรับผิดชอบ

1.2.3 เพื่อให้การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นไปโดยสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ในการที่จะกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น ตามภารกิจอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้อง

1.2.4 เพื่อระดมความคิดเห็น และความร่วมมือของทุกฝ่าย ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประสานสอดคล้องกันในการดำเนินงาน เพื่อให้มีการระดมใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่มาใช้ในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนา

1.2.5 เพื่อเป็นการเตรียมโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ให้อยู่ในลักษณะพร้อมบรรจุในเอกสารการจัดทำงบประมาณรายจ่าย ประจำปี พ.ศ. 2549 - 2551 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตลอดจนการเตรียมโครงการพัฒนาเพื่อขอสนับสนุนเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ หรือเงินอุดหนุนประเภทอื่น ๆ และนำไปปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ

1.2.6 เพื่อแสดงจุดมุ่งหมาย และแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในปี พ.ศ. 2549-2551 โดยให้มีความสอดคล้องและสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในภาพรวมของการพัฒนางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1.2.7 เพื่อให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สามารถนำแผนพัฒนาสามปีมาดำเนินการตามยุทธศาสตร์เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน และองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยรวม

1.3 ลักษณะและองค์ประกอบของแผนพัฒนาสามปี

แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปีซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลา 3 ปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

แผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงแผนพัฒนางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิดที่ว่าภายใต้แนวทางการพัฒนาใด ๆ จะมีแนวทางการพัฒนา ได้มากกว่า 1 แนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาจะสามารถบรรลุแผนงานโครงการ/กิจกรรมได้มากกว่า 1 โครงการ ที่จะต้องนำมาดำเนินการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่ที่สุด

นอกจากนี้ แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ยังเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยนำโครงการ/กิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปี ในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบ และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงเป็นเอกสารแผนพัฒนาที่มีความต่อเนื่องจากยุทธศาสตร์การพัฒนา และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณประจำปี กล่าวคือ เป็นการนำเอาโครงการ/แผนงานกิจกรรม

กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี มาพิจารณาดำเนินการสำหรับปีนั้น ๆ โดยจะมีรายละเอียดแผนงาน/โครงการพัฒนาสามปี มาพิจารณาดำเนินการสำหรับปีนั้น ๆ โดยจะมีรายละเอียดแผนงาน/โครงการ/แผนงานที่บรรจุในเอกสารแผนพัฒนาสามปี ควรมีสภาพความพร้อมดังนี้

1. มีความแน่นอนของกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยควรมีการประเมินถึงความเป็นไปได้ของโครงการ/กิจกรรม รวมทั้งผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับจากโครงการ/กิจกรรม
2. กิจกรรมที่อยู่ในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลา 3 ปี ควรมีความพร้อมในเรื่องรูปแบบและรายละเอียดทางเทคนิคพอสมควรเพื่อให้สามารถกำหนดรายการแผนพัฒนาที่จะนำไปใช้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

1.3.1 ลักษณะของแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1. เป็นแผนงานโครงการแนวทางแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการตอบสนองนโยบายและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่น
2. เป็นแผนงานโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัด

ขอนแก่น

3. เป็นแผนพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัด ที่มีความต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 3 ปี
4. เป็นโครงการที่ปฏิบัติจริง (PROJECT ORIENTED) ซึ่งโครงการเหล่านี้อาจจะเป็นโครงการที่นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ หรือเขตพื้นที่ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่มีผลกระทบหรือมีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ก็สามารถบรรจุอยู่ในแผนได้ โดยการประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยดำเนินงานนั้น ๆ เพื่อการพัฒนาอย่างเป็นระบบ
5. มีองค์กรในรูปคณะกรรมการรับผิดชอบ ในการจัดทำที่ชัดเจนหลายระดับซึ่งแต่ละระดับก็จะมีจุดมุ่งหมายและบทบาทเป็นการเฉพาะเรื่องไป เพื่อให้เป็นแผนที่สอดคล้องทั้งจากระดับสูงและระดับล่าง (TOP DOWN - BOTTOM UP PLAN)
6. แผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มแผนพัฒนาจังหวัด (ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัด แผนลงทุน และแผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม) ทั้งนี้ ทุกจังหวัดจะรับนโยบายและผสมผสานแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนกระทรวง ทบวงกรม มาพิจารณา ร่วมกับศักยภาพของจังหวัด เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มแผนงานพัฒนาจังหวัด
7. แผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นแผนงาน/โครงการ ที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัด และจะต้องดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ซึ่งการจัดทำ

แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จะต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำ และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546

1.4 องค์ประกอบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนจังหวัด

หลังจากที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้ว การดำเนินการต่อไป จะเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จึงกำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนี้

- 1.การเตรียมการจัดทำแผน
- 2.การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา
- 3.การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา
- 5.ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี
- 6.การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี
- 7.การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้เกิดการประสานการดำเนินการพัฒนาในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอย่างเป็นระบบ ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือที่เกี่ยวข้อง โดยจะช่วยลดปัญหาความซ้ำซ้อนและความขัดแย้งตลอดจนเป็นการประหยัดทรัพยากรทางการบริหาร

1.5.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีทิศทางและแนวทางการพัฒนา ที่ชัดเจนสามารถแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนตอบสนองความต้องการของประชาชน สนองต่อนโยบายระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นที่มีอยู่

1.5.3 ทำให้เกิดกระบวนการตรวจสอบ ติดตาม และควบคุมดำเนินงานโครงการพัฒนาต่าง ๆ

1.5.4 ทำให้การบริหารและพัฒนามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 3

ผลการพัฒนาในปีที่ผ่านมาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ทราบถึงผลการพัฒนาที่ผ่านมาว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้นำโครงการไปปฏิบัติมากน้อยเพียงใด และบรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาหรือไม่

สรุปการดำเนินการโครงการตามแผนพัฒนาในปี 2547 ว่าในแต่ละแผนสาขาการพัฒนา มีแผนงานและโครงการเป็นจำนวนเท่าใด

การนำแผนพัฒนานำไปปฏิบัติในเชิงปริมาณ

การนำแผนพัฒนาสู่การปฏิบัติในเชิงปริมาณในปีที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สามารถดำเนินการตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดประจำปี พ.ศ. 2547 ดังนี้

สาขาการพัฒนา	โครงการตามแผนงาน/โครงการ		โครงการที่ได้ดำเนินการตามข้อบัญญัติงบประมาณ			
	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	คิดเป็น %	งบประมาณ	คิดเป็น %
1. สาขาโครงสร้างพื้นฐาน	508	131,319,984	250	49	78,233,200	60
2. สาขาพัฒนาเศรษฐกิจ	43	32,566,000	30	70	11,446,900	35
3. สาขาการพัฒนาสังคม	164	61,049,850	266	162	43,289,200	71
4. สาขาการเมืองการบริหาร	135	54,726,648	105	78	56,979,570	104
5. สาขาทรัพยากรธรรมชาติฯ	30	24,100,000	55	183	4,850,000	20
รวม	880	303,762,477	706	80	194,798,870	64

สรุปผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในปี พ.ศ. 2547
ที่ผ่านมามีจำนวนโครงการที่ดำเนินการจริง 706 โครงการ งบประมาณ 194,798,870 บาท

1. สาขาการพัฒนาสังคม	จำนวน 260 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 71
2. สาขาโครงสร้างพื้นฐาน	จำนวน 250 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 60
3. สาขาการเมืองการบริหาร	จำนวน 105 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 104
4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	จำนวน 55 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 20
5. สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ	จำนวน 30 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 35

ประเมินประสิทธิผลของแผนพัฒนาในเชิงคุณภาพ

การประเมินผลของแผนพัฒนาในเชิงคุณภาพ ของการปฏิบัติงานโครงการตาม
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จากการศึกษาและประเมินผลแยกตามสาขาการ
พัฒนาดังนี้

ประเมินประสิทธิผลของแผนพัฒนา ตามสาขาพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
จากการประเมินประสิทธิผลประจำปี 2546 ของแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำนวน 50 โครงการ
กลุ่มตัวอย่าง 494 คน จากการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จและความล้มเหลวของผลผลิตแผนงาน/
โครงการ เป็นการพิจารณา ในเชิงคุณภาพ ค่าใช้จ่าย และความพึงพอใจ สรุปได้ดังนี้
สาขาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ด้านผลผลิต (Output)	ด้านผลลัพธ์ (Outcome)	ด้านผลลัพธ์สุดท้าย(Ultimate output)
เป็นแผนงาน/โครงการที่นำไปปฏิบัติจริงดำเนินการได้ครบทุกโครงการ เป็นไปตามรูปแบบเป้าหมายกำหนด - ด้านระยะเวลาส่วนมากดำเนินงานแล้วเสร็จตามระยะเวลาทุกโครงการ - ด้านค่าใช้จ่ายเป็นไปตามงบประมาณที่กำหนด - ด้านคุณภาพของโครงการตรงตามมาตรฐานที่กำหนดสามารถใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่าคงทนถาวร - ด้านความพึงพอใจพบว่าประชาชนที่ใช้บริการและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพึงพอใจมาก	เป็นผลที่เกิดจากผลผลิต (output) ซึ่งวัดระดับผลสำเร็จและความล้มเหลวของผลผลิตของแผนงาน/โครงการ เป็นการพิจารณาถึงการให้ประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ของโครงการแผนงานโครงการที่นำไปปฏิบัติพบว่า - โครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณและได้ดำเนินงานแล้วเสร็จเกิดประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมายในระดับมาก มีความเสมอภาคเป็นธรรมสุจริต โปร่งใส ผู้รับผิดชอบโครงการมีความรับผิดชอบต่อโครงการในระดับมาก	เป็นผลที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม จากผลการประเมินพบว่า - โครงการที่ได้นำไปปฏิบัติในพื้นที่เกิดประโยชน์ต่อประชาชนสามารถส่งผลกระทบต่อประชาชนสามารถส่งผลกระทบต่อประชาชนสามารถส่งผลกระทบต่อประชาชน การเกษตรได้สะดวกและลดมลภาวะจากฝุ่นละออง ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

ประเมินประสิทธิผลของแผนพัฒนาสาขาพัฒนาเศรษฐกิจ

จากการประเมินประสิทธิผล ประจำปี 2546 ของแผนพัฒนาสาขาพัฒนาเศรษฐกิจ จำนวน 50 โครงการ กลุ่มตัวอย่าง 450 คน จากการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จและความล้มเหลวของผลผลิตแผนงาน/โครงการ เป็นการพิจารณาในเชิงคุณภาพ ค่าใช้จ่าย และความพึงพอใจ สรุปได้ดังนี้

สาขาการพัฒนาเศรษฐกิจ

ด้านผลผลิต (Output)	ด้านผลลัพธ์(Outcome)	ด้านผลลัพธ์สุดท้าย (Ultimate output)
เป็นแผนงาน/โครงการที่นำไปปฏิบัติพบว่า โครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณสามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดการ - ด้านระยะเวลาส่วนมากดำเนินงานแล้วเสร็จตามระยะเวลาทุกโครงการ - ด้านค่าใช้จ่ายเป็นไปตามงบประมาณที่กำหนด - ด้านคุณภาพ ของโครงการตรงตามมาตรฐานที่กำหนดสามารถใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่าคงทนถาวร - ด้านความพึงพอใจพบว่า ประชาชนที่ใช้บริการและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก	เป็นผลที่เกิดต่อจากผลผลิต (output) ซึ่งวิเคราะห์วัดระดับผลสำเร็จและความล้มเหลวของผลลัพธ์ของแผนงาน/โครงการ เป็นการพิจารณาถึงการให้ประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ของโครงการพบว่า - โครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณและได้ดำเนินงานแล้วเสร็จเกิดประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมายในระดับมาก การดำเนินงานของโครงการ มีความเสมอภาค เป็นธรรม สุจริต โปร่งใส ผู้รับผิดชอบโครงการมีความรับผิดชอบต่อโครงการในระดับมาก	เป็นผลที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม จากผลการประเมินพบว่า -โครงการที่ได้นำไปปฏิบัติในพื้นที่ประชาชน ได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นกว่าเดิมประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น และขยายให้กลุ่มอื่น ๆ ในชุมชนได้เป็นจำนวนมากทำให้ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

ประเมินประสิทธิผลของแผนงาน/โครงการสาขาการพัฒนาสังคม

จากการประเมินประสิทธิผล ประจำปี 2546 ของแผนพัฒนาสาขาพัฒนาสังคม จำนวน 50 โครงการ กลุ่มตัวอย่าง 469 คน

ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จและความล้มเหลวของแผนงาน/โครงการเป็นการพิจารณาในเรื่องปริมาณและค่าใช้จ่าย คุณภาพ ความพึงพอใจ สรุปได้ดังนี้

สาขาการพัฒนาสังคม

ด้านผลผลิต (Output)	ด้านผลลัพธ์ (Outcome)	ด้านผลลัพธ์สุดท้าย (Ultimate output)
เป็นแผนงาน/โครงการที่นำไปปฏิบัติจริงดำเนินการได้ครบทุกโครงการ เป็นไปตามรูปแบบเป้าหมายกำหนด - ด้านระยะเวลาสามารถดำเนินงานแล้วเสร็จตามระยะเวลาทุกโครงการ - ด้านค่าใช้จ่ายเป็นไปตามงบประมาณที่กำหนด - ด้านคุณภาพ ของโครงการ ตรงตามมาตรฐานที่กำหนดสามารถใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่าคงทนถาวร - ด้านความพึงพอใจพบว่า ประชาชนที่ใช้บริการและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพึงพอใจในระดับมาก	เป็นผลที่เกิดจากผลผลิต (output) แผนงาน/โครงการการที่นำไปปฏิบัติ ซึ่งวัดระดับผลสำเร็จและความล้มเหลวของผลลัพธ์ของแผนงาน/โครงการ เป็นการพิจารณาถึงการให้ประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ จากโครงการในระดับมาก - การดำเนินงานตามโครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ และได้ดำเนินงานแล้วเสร็จเกิดประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมายในระดับมาก มีความเสมอภาค เป็นธรรม สุจริต โปร่งใส ผู้รับผิดชอบโครงการมีความรับผิดชอบต่อโครงการในระดับมาก	เป็นผลที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม จากผลการประเมินพบว่า -โครงการที่ได้นำไปปฏิบัติในพื้นที่ ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างมีคั่ง ประชาชนในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยเฉพาะการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดสามารถทำให้ประชาชนและเยาวชน ห่างไกลยาเสพติดได้ในระดับมาก

ประเมินประสิทธิผลของแผนพัฒนาตามสาขาพัฒนาการเมืองการบริหาร

จากการประเมินผลประจำปี 2547 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 41 โครงการ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 91 คน

ผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จและความล้มเหลวของแผนงาน/โครงการ เป็นการพิจารณาในเรื่องปริมาณ และค่าใช้จ่าย คุณภาพ ความพึงพอใจ สรุปได้ดังนี้

สาขาการพัฒนาการเมืองการบริหาร

ด้านผลผลิต (Output)	ด้านผลลัพธ์ (Outcome)	ด้านผลลัพธ์สุดท้าย(Ultimate output)
เป็นแผนงาน/โครงการที่นำไปปฏิบัติจริงดำเนินการได้ครบทุกโครงการ เป็นไปตามรูปแบบเป้าหมายกำหนด - ด้านระยะเวลาสามารถดำเนินงานแล้วเสร็จตามระยะเวลาทุกโครงการ - ด้านค่าใช้จ่ายและงบประมาณดำเนินงานภายในงบประมาณที่กำหนด - ด้านคุณภาพ ของโครงการตรงตามมาตรฐานที่กำหนดสามารถใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่าคงทนถาวร - ด้านความพึงพอใจพบว่าประชาชนที่ใช้บริการและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพึงพอใจในระดับมาก	เป็นผลที่เกิดต่อจากผลผลิต (output) แผนงาน/โครงการที่นำไปปฏิบัติ ซึ่งวัดระดับผลสำเร็จและความล้มเหลวของผลลัพธ์ของแผนงาน/โครงการ เป็นการพิจารณาถึงการให้ประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ได้รับผลประโยชน์ จากโครงการในระดับมาก - การดำเนินงานตามโครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ และได้ดำเนินงานแล้วเสร็จเกิดประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมายในระดับมาก มีความเสมอภาค เป็นธรรม สุจริต โปร่งใส ผู้รับผิดชอบโครงการมีความรับผิดชอบต่อโครงการในระดับมาก	เป็นผลที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างยิ่ง ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและพัฒนาตนเองในด้านการเมือง รวมถึงการบริหารจัดการในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเมินประสิทธิผลของแผนพัฒนาสาขาการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โครงการตามแผนพัฒนา สาขาการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประจำปี 2547 ตามแผนพัฒนาประจำปี กำหนดโครงการไว้ในแผนพัฒนา จำนวน 25 โครงการ งบประมาณ 14,545,000 บาท องค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถดำเนินการจริงตามแผนพัฒนาเพียง 1 โครงการ พื้นที่เป้าหมาย 1 แห่ง งบประมาณที่ดำเนินการ 335,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.18 ของโครงการ ในการประเมินประสิทธิผลของโครงการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ไม่ได้ประเมิน เพราะว่าการประเมินประสิทธิผลต้องประเมินจำนวนโครงการ พื้นที่ดำเนินการกลุ่มตัวอย่างในการประเมินเทียบเคียงกัน หากทำการประเมินผลการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการค่าที่ได้

คงไม่สมบูรณ์ ดังนั้น โครงการตามสาขาการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงไม่ถูกประเมิน

ประเมินประสิทธิผลของแผนพัฒนาสาขาการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากการประเมินประสิทธิผล ประจำปี 2547 ของแผนพัฒนาสาขาการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 25 โครงการ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง 100 คน

สาขาการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านผลผลิต (Output)	ด้านผลลัพธ์ (Outcome)	ด้านผลลัพธ์สุดท้าย(Ultimate output)
เป็นแผนงาน/โครงการที่นำไปปฏิบัติจริงดำเนินการตามที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนด - ด้านระยะเวลาดำเนินการแล้วเสร็จตามระยะเวลาทุกโครงการ - ด้านค่าใช้จ่ายเป็นไปตามงบประมาณที่กำหนด - ด้านคุณภาพ ของโครงการตรงตามมาตรฐานที่กำหนด - ด้านความพึงพอใจพบว่าประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง	เป็นผลที่เกิดจากผลผลิต (output) ซึ่งวิเคราะห์ระดับความสำเร็จและสัมฤทธิ์ของผลลัพธ์ของแผนงาน/โครงการเป็นการพิจารณาถึงการให้ผลประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมาย หรือผู้ได้รับผลประโยชน์จากโครงการในระดับปานกลาง - การดำเนินงานตามโครงการที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ และได้ดำเนินงานแล้วเสร็จเกิดประโยชน์แก่กลุ่มเป้าหมาย	เป็นผลที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน/ผู้ที่เกี่ยวข้อง/ผู้ร่วมโครงการ ผลจากการประเมินพบว่า -โครงการที่ได้นำไปปฏิบัติในพื้นที่ได้รับประโยชน์มาก ประชาชนเห็นคุณค่า มีความตระหนักในด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะด้านการปลูกป่าและการจัดทำธนาคารขยะรีไซเคิลในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 1

บทนำ

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งในเขตเมืองและชนบท คือ พื้นที่ทั้งจังหวัดซึ่งแตกต่างจากหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร จะรับผิดชอบต่อการพัฒนาสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตเมืองหรือชนบท ดังนั้น กระบวนการในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในยุคโลกาภิวัตน์ (GLOBALIZATION) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ (STRATEGY) และนำเครื่องมือการบริหารที่ทันสมัยคือ กระบวนการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผนในระดับต่างๆ โดยในบทนี้ จะกล่าวถึงสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ความเป็นมาของแผนพัฒนาสามปี

ความเป็นมา ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สืบเนื่องมาจากแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาโดยใช้แผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นหนักในการพัฒนาทุกสาขาทุกด้านให้ครอบคลุมแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ทั่วจังหวัด กระทรวงมหาดไทยจึงได้วางระเบียบว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ยุทธศาสตร์เร่งด่วนของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าวโดยมีระยะเวลา 3 ปี

1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (2549-2551)

1.2.1 เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางนโยบายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในอนาคต

1.2.2 เพื่อเป็นการกำหนดและตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะดำเนินงานอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด ใครเป็นคนดำเนินงานหรือรับผิดชอบ

1.2.3 เพื่อให้การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นไปโดยสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ในการที่จะกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น ตามภารกิจอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้อง

1.2.4 เพื่อระดมความคิดเห็น และความร่วมมือของทุกฝ่าย ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประสานสอดคล้องกันในการดำเนินงาน เพื่อให้มีการระดมใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่มาใช้ในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนา

1.2.5 เพื่อเป็นการเตรียมโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ให้อยู่ในลักษณะพร้อมบรรจุในเอกสารการจัดทำงบประมาณรายจ่าย ประจำปี พ.ศ. 2549 - 2551 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตลอดจนการเตรียมโครงการพัฒนาเพื่อขอสนับสนุนเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ หรือเงินอุดหนุนประเภทอื่น ๆ และนำไปปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ

1.2.6 เพื่อแสดงจุดมุ่งหมาย และแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในปี พ.ศ. 2549-2551 โดยให้มีความสอดคล้องและสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในภาพรวมของการพัฒนางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1.2.7 เพื่อให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สามารถนำแผนพัฒนาสามปีมาดำเนินการตามยุทธศาสตร์เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน และองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยรวม

1.3 ลักษณะและองค์ประกอบของแผนพัฒนาสามปี

แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปีซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลา 3 ปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

แผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงแผนพัฒนางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิดที่ว่าภายใต้แนวทางการพัฒนาใด ๆ จะมีแนวทางการพัฒนา ได้มากกว่า 1 แนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาจะสามารถบรรลุแผนงานโครงการ/กิจกรรมได้มากกว่า 1 โครงการ ที่จะต้องนำมาดำเนินการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาย่างยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่ที่สุด

นอกจากนี้ แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ยังเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยนำโครงการ/กิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปี ในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบ และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงเป็นเอกสารแผนพัฒนาที่มีความต่อเนื่องจากยุทธศาสตร์การพัฒนา และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณประจำปี กล่าวคือ เป็นการนำเอาโครงการ/แผนงานกิจกรรม

กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี มาพิจารณาดำเนินการสำหรับปีนั้น ๆ โดยจะมีรายละเอียดแผนงาน/โครงการพัฒนาสามปี มาพิจารณาดำเนินการสำหรับปีนั้น ๆ โดยจะมีรายละเอียดแผนงาน/โครงการ/แผนงานที่บรรจุในเอกสารแผนพัฒนาสามปี ควรมีสภาพความพร้อมดังนี้

1. มีความแน่นอนของกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยควรมีการประเมินถึงความเป็นไปได้ของโครงการ/กิจกรรม รวมทั้งผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับจากโครงการ/กิจกรรม
2. กิจกรรมที่อยู่ในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลา 3 ปี ควรมีความพร้อมในเรื่องรูปแบบและรายละเอียดทางเทคนิคพอสมควรเพื่อให้สามารถกำหนดรายการแผนพัฒนาที่จะนำไปใช้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

1.3.1 ลักษณะของแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1. เป็นแผนงานโครงการแนวทางแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการตอบสนองนโยบายและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่น
2. เป็นแผนงานโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัด

ขอนแก่น

3. เป็นแผนพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัด ที่มีความต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 3 ปี
4. เป็นโครงการที่ปฏิบัติจริง (PROJECT ORIENTED) ซึ่งโครงการเหล่านี้จะเป็นโครงการที่นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ หรือเขตพื้นที่ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่มีผลกระทบหรือมีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ก็สามารถบรรจุอยู่ในแผนได้ โดยการประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยดำเนินงานนั้น ๆ เพื่อการพัฒนาอย่างเป็นระบบ
5. มีองค์กรในรูปคณะกรรมการรับผิดชอบ ในการจัดทำที่ชัดเจนหลายระดับซึ่งแต่ละระดับก็จะมีจุดมุ่งหมายและบทบาทเป็นการเฉพาะเรื่องไป เพื่อให้เป็นแผนที่สอดคล้องทั้งจากระดับสูงและระดับล่าง (TOP DOWN - BOTTOM UP PLAN)
6. แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มแผนพัฒนาจังหวัด (ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัด แผนลงทุน และแผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม) ทั้งนี้ ทุกจังหวัดจะรับนโยบายและผสมผสานแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนกระทรวง ทบวงกรม มาพิจารณา ร่วมกับศักยภาพของจังหวัด เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มแผนงานพัฒนาจังหวัด
7. แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นแผนงาน/โครงการ ที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัด และจะต้องดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ซึ่งการจัดทำ

แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จะต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำ และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546

1.4 องค์ประกอบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนจังหวัด

หลังจากที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้ว การดำเนินการต่อไป จะเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จึงกำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนี้

- 1.การเตรียมการจัดทำแผน
- 2.การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา
- 3.การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา
- 5.ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี
- 6.การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี
- 7.การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้เกิดการประสานการดำเนินการพัฒนาในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วน จังหวัดอย่างเป็นระบบ ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือที่เกี่ยวข้อง โดยจะช่วยลดปัญหาความซ้ำซ้อนและความขัดแย้งตลอดจนเป็นการประหยัดทรัพยากรทางการ บริหาร

1.5.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีทิศทางและแนวทางการพัฒนา ที่ชัดเจนสามารถ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนตอบสนองความต้องการของประชาชน สนองตอบ นโยบายระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นที่มีอยู่

1.5.3 ทำให้เกิดกระบวนการตรวจสอบ ติดตาม และควบคุมดำเนินงานโครงการพัฒนา ต่าง ๆ

1.5.4 ทำให้การบริหารและพัฒนามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 1

บทนำ

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งในเขตเมืองและชนบท คือ พื้นที่ทั้งจังหวัดซึ่งแตกต่างจากหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร จะรับผิดชอบต่อการพัฒนาสภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตเมืองหรือชนบท ดังนั้น กระบวนการในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในยุคโลกาภิวัตน์ (GLOBALIZATION) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ (STRATEGY) และนำเครื่องมือการบริหารที่ทันสมัยคือ กระบวนการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และแผนในระดับต่างๆ โดยในบทนี้ จะกล่าวถึงสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 ความเป็นมาของแผนพัฒนาสามปี

ความเป็นมา ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สืบเนื่องมาจากแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาโดยใช้แผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นหนักในการพัฒนาทุกสาขาทุกด้านให้ครอบคลุมแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพื้นที่ทั่วจังหวัด กระทรวงมหาดไทยจึงได้วางระเบียบว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ยุทธศาสตร์เร่งด่วนของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัดโดยมีระยะเวลา 3 ปี

1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด (2549-2551)

1.2.1 เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางนโยบายการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในอนาคต

1.2.2 เพื่อเป็นการกำหนดและตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะดำเนินงานอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด ใครเป็นคนดำเนินงานหรือรับผิดชอบ

1.2.3 เพื่อให้การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นไปโดยสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ในการที่จะกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การบริหาร

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น ตามภารกิจอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้อง

1.2.4 เพื่อระดมความคิดเห็น และความร่วมมือของทุกฝ่าย ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประสานสอดคล้องกันในการดำเนินงาน เพื่อให้มีการระดมใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่มาใช้ในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนา

1.2.5 เพื่อเป็นการเตรียมโครงการพัฒนาด้านต่าง ๆ ให้อยู่ในลักษณะพร้อมบรรจุในเอกสารการจัดทำงบประมาณรายจ่าย ประจำปี พ.ศ. 2549 - 2551 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตลอดจนการเตรียมโครงการพัฒนาเพื่อขอสนับสนุนเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ หรือเงินอุดหนุนประเภทอื่น ๆ และนำไปปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับงบประมาณ

1.2.6 เพื่อแสดงจุดมุ่งหมาย และแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การพัฒนางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ในปี พ.ศ. 2549-2551 โดยให้มีความสอดคล้องและสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ และเป้าหมายในภาพรวมของการพัฒนางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1.2.7 เพื่อให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สามารถนำแผนพัฒนาสามปีมาดำเนินการตามยุทธศาสตร์เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน และองค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยรวม

1.3 ลักษณะและองค์ประกอบของแผนพัฒนาสามปี

แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปีซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลา 3 ปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

แผนพัฒนาสามปี เป็นการแปลงแผนพัฒนางองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิดที่ว่าภายใต้แนวทางการพัฒนาใด ๆ จะมีแนวทางการพัฒนา ได้มากกว่า 1 แนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาจะสามารถบรรลุแผนงานโครงการ/กิจกรรมได้มากกว่า 1 โครงการ ที่จะต้องนำมาดำเนินการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่ที่สุด

นอกจากนี้ แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ยังเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยนำโครงการ/กิจกรรมจากแผนพัฒนาสามปี ในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบ และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จึงเป็นเอกสารแผนพัฒนาที่มีความต่อเนื่องจากยุทธศาสตร์การพัฒนา และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณประจำปี กล่าวคือ เป็นการนำเอาโครงการ/แผนงานกิจกรรม

กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี มาพิจารณาดำเนินการสำหรับปีนั้น ๆ โดยจะมีรายละเอียดแผนงาน/โครงการพัฒนาสามปี มาพิจารณาดำเนินการสำหรับปีนั้น ๆ โดยจะมีรายละเอียดแผนงาน/โครงการ/แผนงานที่บรรจุในเอกสารแผนพัฒนาสามปี ควรมีสภาพความพร้อมดังนี้

1. มีความแน่นอนของกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยควรมีการประเมินถึงความเป็นไปได้ของโครงการ/กิจกรรม รวมทั้งผลประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับจากโครงการ/กิจกรรม
2. กิจกรรมที่อยู่ในแผนประจำปีแรกของห้วงระยะเวลา 3 ปี ควรมีความพร้อมในเรื่องรูปแบบและรายละเอียดทางเทคนิคพอสมควรเพื่อให้สามารถกำหนดรายการแผนพัฒนาที่จะนำไปใช้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ต่อไป

1.3.1 ลักษณะของแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1. เป็นแผนงานโครงการแนวทางแก้ไขปัญหา ตอบสนองความต้องการตอบสนองนโยบายและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่น
2. เป็นแผนงานโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัด

ขอนแก่น

3. เป็นแผนพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัด ที่มีความต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 3 ปี
4. เป็นโครงการที่ปฏิบัติจริง (PROJECT ORIENTED) ซึ่งโครงการเหล่านี้อาจจะเป็นโครงการที่นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ หรือเขตพื้นที่ที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่มีผลกระทบหรือมีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ก็สามารถบรรจุอยู่ในแผนได้ โดยการประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยดำเนินงานนั้น ๆ เพื่อการพัฒนาอย่างเป็นระบบ
5. มีองค์กรในรูปคณะกรรมการรับผิดชอบ ในการจัดทำที่ชัดเจนหลายระดับซึ่งแต่ละระดับก็จะมีจุดมุ่งหมายและบทบาทเป็นการเฉพาะเรื่องไป เพื่อให้เป็นแผนที่สอดคล้องทั้งจากระดับสูงและระดับล่าง (TOP DOWN - BOTTOM UP PLAN)
6. แผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความเชื่อมโยงกับกลุ่มแผนพัฒนาจังหวัด (ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัด แผนลงทุน และแผนปฏิบัติการสิ่งแวดล้อม) ทั้งนี้ ทุกจังหวัดจะรับนโยบายและผสมผสานแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนกระทรวง ทบวงกรม มาพิจารณา ร่วมกับศักยภาพของจังหวัด เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มแผนงานพัฒนาจังหวัด
7. แผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นแผนงาน/โครงการ ที่ดำเนินการในพื้นที่จังหวัด และจะต้องดำเนินการพัฒนาให้เป็นไปตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ ซึ่งการจัดทำ

แผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จะต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำ และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546

1.4 องค์ประกอบและวิธีการจัดทำแผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนจังหวัด

หลังจากที่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแล้ว การดำเนินการต่อไป จะเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การปฏิบัติ โดยการจัดทำแผนพัฒนาสามปี จึงกำหนดขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนี้

- 1.การเตรียมการจัดทำแผน
- 2.การคัดเลือกยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา
- 3.การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.การกำหนดวัตถุประสงค์ของแนวทางการพัฒนา
- 5.ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาในช่วงสามปี
- 6.การจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี
- 7.การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้เกิดการประสานการดำเนินการพัฒนาในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วน จังหวัดอย่างเป็นระบบ ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือที่เกี่ยวข้อง โดยจะช่วยลดปัญหาความซ้ำซ้อนและความขัดแย้งตลอดจนเป็นการประหยัดทรัพยากรทางการ บริหาร

1.5.2 องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีทิศทางและแนวทางการพัฒนา ที่ชัดเจนสามารถ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนตอบสนองความต้องการของประชาชน สนองตอบ นโยบายระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นที่มีอยู่

1.5.3 ทำให้เกิดกระบวนการตรวจสอบ ติดตาม และควบคุมดำเนินงานโครงการพัฒนา ต่าง ๆ

1.5.4 ทำให้การบริหารและพัฒนามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 5

การนำแผนพัฒนาสามปีไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

แผนพัฒนาสามปีเพิ่มเติม ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2549 - 2551) ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่แสดงรายละเอียดโครงการและกิจกรรมพัฒนาที่สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น (พ.ศ. 2548 – 2552) และสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดขอนแก่น ในการผลักดันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กำหนดแนวทางที่สำคัญในการนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ โดยมีแนวทาง ดังนี้

1. การพัฒนาระบบการวางแผนและงบประมาณ

1.1 ให้สำนัก/กอง นำแผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมทั้งการวางแผนเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี

1.2 กำหนดวงเงินงบประมาณประจำปี เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและการบูรณาการแผนงานและโครงการในระดับท้องถิ่นตามแผนพัฒนาสามปี

1.3 การทบทวน และปรับปรุงแผนพัฒนาสามปีเป็นประจำทุกปี เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

2. การพัฒนาระบบการรายงานและติดตามประเมินผล

2.1 สร้างระบบการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีให้เป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อติดตามความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการนำแผนงาน/โครงการไปสู่การปฏิบัติ และนำผลที่ได้มาปรับปรุงการดำเนินงาน โครงการให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินงานโครงการในอนาคต

2.2 สร้างกลไกการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาสามปี การติดตามและประเมินผลเป็นกระบวนการทำให้ทราบถึงผลการดำเนินงานขององค์กร ว่าสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายและเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลถือเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่จะนำมากำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาด้านต่าง ๆ ขององค์กรในอนาคต โดยสามารถจำแนกการติดตามและประเมินผล ได้ดังนี้

การติดตามผล เป็นกระบวนการและวิธีการในการติดตามการปฏิบัติงาน ว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา และต้นทุน โดยมีกระบวนการติดตามผลอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับแผนพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การประเมินผล เป็นกระบวนการในการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่กำหนดไว้ รวมถึงการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติ เพื่อนำผลที่ได้จากการประเมินมาใช้ในการแก้ไขปรับปรุงหรือการขยายขอบเขตหรือการยุติการดำเนินงาน การประเมินผลจึงเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าแผนที่กำหนดไว้ได้มีการปฏิบัติหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งยังเป็นตัวชี้วัดว่าแผนที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้นได้ผลอย่างไร บรรลุผลลัพธ์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่

►► องค์การรับผิดชอบในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา ประกอบด้วย

(1) คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น จะเป็นองค์กรรับผิดชอบหลักตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 ข้อ 28 กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

- 1) สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 3 คน
- 2) ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน
- 3) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน
- 4) หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเอง จำนวน 2 คน
- 5) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือก จำนวน 2 คน

(2) คณะอนุกรรมการสนับสนุนการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

►► **ระยะเวลาในการติดตามและประเมินผล** ระยะเวลาที่จะใช้ในการดำเนินการติดตามและประเมินผลของแผนพัฒนาสามปีเพิ่มเติม ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2549 – 2551) องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กำหนดเป็น 2 ระยะ คือ

(1) การติดตามและประเมินผลในระหว่างดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ กำหนดจะดำเนินการเป็นรายไตรมาสทุก 3 เดือน เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการดำเนินงานว่ามีผลสำเร็จเพียงใดเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย และปัญหาอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานล่าช้า และนำผลที่ได้มา

ปรับกลยุทธ์การดำเนินงาน เพื่อให้โครงการพัฒนาสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา

(2) การติดตามและประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นแผนพัฒนาฯ เป็นการติดตามและประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นแผนพัฒนาฯ ในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมถึงความพึงพอใจของประชาชนที่ได้รับจากผลของการพัฒนา เพื่อนำผลที่ได้จากการติดตามและประเมินผลมาทบทวน และปรับแผนพัฒนาให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อปัญหาความต้องการของประชาชนในระดับพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

3. การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลการดำเนินงานให้ประชาชนรับทราบ กำหนดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนงาน/โครงการ รวมทั้งผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง รวมถึงติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสามปีที่ประกาศใช้

บัญชีสรุปงบประมาณพัฒนาสามปีเพิ่มเติม ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2549 - 2551)
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา	ปี 2549		ปี 2550		ปี 2551		รวม 3 ปี (2549 - 2551)	
	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ
1. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาคาความยากจน								
1.1 การเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนจนในด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้	5	2,650,000					5	2,650,000
1.2 การสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจรากหญ้า	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3 พัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคมแก่คนยากจน	-	-	-	-	-	-	-	-
1.4 ยกระดับคุณภาพชีวิตคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสด้านสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต และเข้าถึงบริการด้านสังคมอื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-
1.5 ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่เอื้อต่อการแก้ไขปัญหาความยากจนที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	5	2,650,000	0	-	0	-	5	2,650,000
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน								
2.1 การส่งเสริม และจัดทำผังเมืองทุกระดับ	-	-	-	-	-	-	-	-
2.2 การพัฒนาเพื่อยกระดับโครงข่ายการคมนาคมขนส่ง	49	37,877,000					49	37,877,000
2.3 การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณสุขปโรคและสาธารณสุขการ	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4 การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	-	-	-	-	-	-	-	-
2.5 การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	49	37,877,000	0	-	0	-	49	37,877,000
3. ยุทธศาสตร์การสร้างศักยภาพการแข่งขันทางเศรษฐกิจ								
3.1 การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านการเกษตร	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2 การส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์และสินค้า SMEs	-	-	-	-	-	-	-	-
3.3 การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านอุตสาหกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-
3.4 การสร้างศักยภาพการแข่งขันด้านการค้า การบริการ และการส่งออก	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	0	-	0	-	0	-	0	-
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนมนุษย์								
4.1 การยกระดับการศึกษา ความรู้ และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้มีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลง และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้	-	-	-	-	-	-	-	-
4.2 การรักษา ฟื้นฟู และเสริมสร้างทุนทางสังคมที่ดี	-	-	-	-	-	-	-	-
4.3 การพัฒนาศักยภาพกำลังแรงงาน	-	-	-	-	-	-	-	-
4.4 การเสริมสร้างสุขภาพอนามัยให้สมบูรณ์ และมีหลักประกันสุขภาพทุกกลุ่มอายุ	1	13,000,000	-	-	-	-	1	13,000,000
รวม	1	13,000,000	0	-	0	-	1	13,000,000

ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา	ปี 2549		ปี 2550		ปี 2551		รวม 3 ปี (2549 - 2551)	
	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ	โครงการ	งบประมาณ
5. ยุทธศาสตร์การจัดระบบการบริหารจัดการ								
5.1 สร้างเสริมระบบการบริหารจัดการกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ในทุกระดับ	-	-	-	-	-	-	-	-
5.2 การบริหารจัดการการเงิน การคลัง และงบประมาณ	1	650,000	-	-	-	-	1	650,000
5.3 การพัฒนาระบบการเมือง การปกครอง	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	1	650,000	0	-	0	-	1	650,000
6. ยุทธศาสตร์การสร้างศักยภาพด้านการท่องเที่ยว								
6.1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	-	-	-	-	-	-	-	-
6.2 การพัฒนาระบบบริการด้านการท่องเที่ยว และการรักษาความปลอดภัย	-	-	-	-	-	-	-	-
6.3 พัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	0	-	0	-	0	-	0	-
7. ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม								
7.1 สงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์	-	-	-	-	-	-	-	-
7.2 การฟื้นฟูและรักษาสภาพแวดล้อมชุมชน ศิลปวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยว	-	-	-	-	-	-	-	-
7.3 ป้องกัน บำบัด ฟื้นฟู และลดมลพิษจากชุมชน อุตสาหกรรม สถานประกอบการ เกษตรกรรม และการคมนาคมขนส่ง	-	-	-	-	-	-	-	-
7.4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	0	-	0	-	0	-	0	-
รวมทั้งสิ้น	56	54,177,000	0	-	0	-	56	54,177,000